

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inzerati do 50 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2,50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati peti vrst & Din 4.-. Popust po dogovoru. Inzerati davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.- Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 6. A
Telefon: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 66; podružnica uprave: Kocanova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Ta narod je lahko ponosen na svoje morje Tako je baje izjavil angleški kralj na vožnji po Jadranskem morju Novinarji so zbegani in obupani

Šibenik se je včeraj znova vrnil v svoje normalno življenje, samo na nekaterih poslopih se vrtajo zastave. Zanimanje za angleškega kralja se pa seveda še ni poleгло. Vse govori o visokem gostu, vse ugaiba ali se bo še vrnil v Šibenik. To, da se je jahta Nahlin po izletu do Hvara vrnila in ostala čez noč v zalivu, Tajer pri Dolgem otoku navdaje šibenčane z upanjem, da se angleški kralj še povrne v Šibenik.

Angleški novinarji, ki so prispeli v Dalmacijo, spremljajo kraljevo potovanje z največjo pozornostjo. Ze v ponedeljek so odpotovali iz Šibenika v Split, ker so mislili, da prispe kralj tja ali da se bo vsaj mudil v bližini. Toda vozil se je samo mimo otoka Solte, krenil je na odprto morje in se zvečer vrnil h Kornatskim otokom. Če se bo kralj vrnil v ta del morja, se bodo najbrž tudi angleški novinarji vrnili v Šibenik. Spremljanje kralja je za novinarje zelo težka naloga. Jahta Nahlin je najhitrejša na svetu, smer se pa določa kakor pač nanese. Samo srečno naključje lahko prisloži novinarjem na pomoč, da najdejo kraljevo jahto, drugače je pa ne morejo spremljati kakor so upali. Vse kaže, da se mnogi tudi za vedojo, da drugače ni mogoče, če si hoče kralj res odpočiti.

Naše oblasti so seveda obveščene o smeri vožnje kraljevske jahte, kar pa mora ostati strogo tajno. Edino od mornarjev se zve tu pa tam kaj in od polnikov, ki so videli kraljevo jahto, Vsaka najmanjša vest se širi z neverjetno brzino. V ponedeljek zvečer se je razširila vest, da se je kraljevska jahta zadržala v zalivu Dolgega otoka in včeraj popoldne so se odpeljale cele skupine novinarjev za njo. Nekateri so poskušali dobiti tudi hidroavione samo da bi se mogli približati kraljevski jahti.

Se večje težave imajo domači in tuji novinarji z organiziranjem telefonske službe v Šibeniku, kjer je centrala že itak preobremenjena. Zvenkrat je baza, od koder spremljajo novinarji kraljevo potovanje še vedno Šibenik in deloma Split. Večina novinarjev je krenila proti jugu in nekateri so prispeli celo v Makarsko. Toda jahta se je vrnila in zdaj so se bolj zbegani. Menda še ni bilo primera, da bi bili domači in inozemski novinarji tako zbegani in tako slabo informirani, kakor to pot. Posebno inozemski novinarji so vsi obupani.

Kakor dolgo ostane jahta »Nahlin« v zalivu Kornatskih otokov, seveda še ni znano. Ni izključeno, da ostane več dni in da bo kralj prišel kajš izlete ali hodil na ribolov zlasti, ker je v zalivu Tajer mnogo rib. Po Šibeniku se govori, da bodo povabljeni na kraljevo jahto nekateri izurjeni ribiči,

da bodo spremljali kralja na ribolov. V Šibeniku je včeraj popoldne rosilo in tudi popoldne je nekaj časa deževalo, potem se je pa zjasnilo.

Naše oblasti so izdale posebna dovoljenja novinarjem in fotoreporterjem, ki so prispeli v Šibenik iz vseh krajev sveta. Ob prihodu kralja Edvarda VIII. je bilo v Šibeniku 35 naših in tujih novinarjev ter fotoreporterjev. Telefonske poslove so imeli z vsem svetom. Vse proge so bile od jutra do večera zasedene, posebno v Londonu. Za eno telefonsko poročilo v London je plačal novinar nad 5.000 Din. Nad 1000 Din je pa stalo več telefonskih pogovorov.

Sestanek z grškim kraljem?

Angleški listi še vedno obirno opisujejo lepoto Dalmacije v zvezi s potovanjem angleškega kralja. Včerajšnji večerni »Evening Standard« priobčuje celo stran obsegačoč članek pod naslovom »Dalmacija, dežela po čitnic in oddih«.

Dopisnik »Daily Telegrapha« poroča iz Šibenika, da se kralj ne bo vozil po dalmatinski obali po določenem načrtu. Kralj se zanima zlasti za življenje dalmatinskih ribičev in zato se bo najbrže ustavil v bližini otokov, kjer živijo mnogi ribičev, in kjer se bo lahko brez vsakih ceremonij seznanil z njihovim življenjem. Včerajšnji londonski listi pa poročajo, da se bo kralj Edvard VIII na Krku sestal z grškim kraljem Jurijem.

priključiv kakor je angleški kralj je napravil na dalmatinske mornarje še bolj vtis in zdaj gre glas o njem od ust do ust.

Dopisnik »Novosti« je na svojem poletu nad Kornatskim otoki, kjer se je večkrat spustil na morje, govoril z ribiči, ki so videli jahto »Nahlin« in angleško rušila. Vedno ni vedela, kdo je na jahti. Zjutraj predno je jahta odpelala iz zaliva Tajer je kralj ponovno povabil na razgovor komandanta rušila Graftona, da se je domenil z njim v prisotnosti poveljnika jahte o nadaljni poti. Kapetan Doyle se ni še nikoli vozil po našem morju. Kralj je posadko jahte zelo ljubljivo občujo. Glavno zalogo hrane je vzela jahta že na Malti, v Šibeniku jo je pa samo izpopolnila. Kralj je imel s svojimi spremstvom v ponedeljek zvečer za večerjo ribe iz našega morja. Kuhar na jahti je dovršil kuharsko šolo v Londonu in je eden najboljših kuharjev na svetu. Med popoldanskim počitkom sedi kralj najraje v družbi svojih spremljevalcev na krovu jahte. Sam skrbi za svojo udobnost in navadno si postavi tudi sam naslanjač tam, kjer mu najbolj ugaja.

Prisrčen sprejem na Rabu

Rab, 12. avgusta. Kraljevska jahta »Nahlin« je sredi ob 16.15 prispela v bližino Barba'a in se tam ustajala. Kmalu je pristal ob Rabu motorni čoln, iz katerega je izstopil Nj. Vel. angliški kralj Edvard VIII. v spremstvu treh dam in treh gospodov. Vsi so bili oblečeni v lahka, navadna poletna oblačila. Čeprav je prispel v vroči vročini, niso se mu opazili. Sam skrbi za svojo udobnost in navadno si postavi tudi sam naslanjač tam, kjer mu najbolj ugaja.

Med neprestanim vzklikanjem je kralj Edvard VIII. zapustil obalo in se s svojimi spremstvom napotil v prvo glavno ulico Raba, nato pa je odšel na spremljačice, kjer je ostal nekaj časa in užival prirodnih lepote naše obale in občudoval divne razglede.

Odtoč se je vrnil v glavno ulico in stopil v neko trgovino, kjer je s seboj srajco in poizkusil majico, nato pa poskusil drugo; ker se mu je depadla, jo je kupil. Simpatični visoki potnik se je nato pojavil na ulici z majico čez roko in stopil tudi v drugo trgovino. V neki trgovini je zahteval naj mu pokažejo naše narodne noše. Ne da bi čakal, da mu jih vse pokažejo, je zagledal lutke v narodni noši in takoj kupil tri, ter jih poklonil danam.

Čez nekaj časa se je kralj Edvard vrnil na obalo, kjer se je zahvalil srokemu načelniku za pozornost in ga prosil, naj se zahvali prebivalstvu v njegovem imenu za izraz simpatije in pozdrave. Okrog 18. ure se je motorni čoln z angleškim kraljem in njegovim spremstvom oddaljil od obale in odpeljal k jahti, ki je nocoj ostala v modrih vodah Raba, ni pa znano, kam bo krenila danes in katere kraje bo izenadila in razveselila s svojim visokim gostom.

Svetovni učiteljski kongres zaključen

Beograd, 12. avgusta. p. V. Z. nevi se je včeraj zaključil svetovni učiteljski kongres. Jugoslovnsko učiteljsko združenje je na kongresu zastopal učitelj Vitomir Srnić iz Beograda.

Svetovni ženski kongres v Dubrovniku

Dubrovnik, 11. avgusta. p. Sredi septembra bo v Dubrovniku svetovni kongres žena. Na kongres pride okrog 400 delegatkin iz raznih držav. Ti kongresni te vršijo vsako peto leto.

Siromakova nesreča

Beograd, 12. avgusta. p. V. blizini Kneževca je orientalski ekspresni vlak povozil siromakega kmeča Djurdžana Vujičica. Vujič je bil gluhom in si je sredi tragične poskušal vzgati cigareto, ko ga je vlak podrl na tla in razmrcaril.

Napetost med Anglijo in Italijo ponehala

London, 12. avgusta. AA. Po poročilu iz Adena se je tamkaj vkracal 12 angleški polk lahkega topništva in 41. bataljon težkega topništva. Čete se vrnejo v Anglijo, ker je napetost zaradi italijansko-abesinskega spora ponehala.

Uporniki že računajo s porazom?

General Llano bi si rad zavaroval za primer poraza zvezo s Portugalsko

Cordova, 12. avgusta. AA. (Havas) Čete generala Queipa de Llano so te dni osredotočile vse svoje napore na pokrajino Badajoz, da bi tako presekali zvezo Madrida s portugalsko mejo. Vse druge akcije so zaenkrat stopile v ozadje. V nekaterih krogih mislijo, da gre generalu de Llano za to, da si za primer uporniškega neuspeha zavaruje varno zvezo s Portugalsko.

Nov uspeh vladnih čet

Madrid, 12. avgusta. AA. (Havas) El Sol objavlja izjavo levitarskega poslanca iz Oviada, da so delavski oddelki zavzeli Lugonez pri Oviadu.

Dva uporniška generala pred sodiščem

Barcelona, 12. avgusta AA. (Havas) Na današnji razpravi vojaškega sodišča proti generalu Godeu in Zurici, ki se je vršila v veliki dvorani na parniku »Urugvaj«, so najprvo prečitali obtožnico, ki obita obtožencema, da sta sodelovala z oficirji tukajšnje garnizije pri zaroti proti državi. Razpravi prisostvujejo tudi novinarji, miličniki in mornarji. Po zadnjih vesteh bošta generala jutri zjutraj ustreljena. General Godeu je na razpravi miren in ne kaže nobenega strahu pred morebitno smrtno kaznijo. General Zurica pa je vidno razburjen.

Madrid, 12. avgusta. AA. (Havas) Sredi se je sestel ministrski svet. Seja je trajala do dveh zjutraj. Trde, da so ministri sklenili, da ne bodo predložili generala Godea in Buriela predsedniku republike v pomilostitev. Smrtna kazen, ki jo je izreko vojaško sodišče v Barceloni, bo po vsej priliki danes izvršena.

Lizbona, 12. avgusta. AA. Radijski klub poroča: Pokrajinska junta v Burgosu je iz-

javila, da bo odredila, naj ustrelje vse aktivne oficirje z vladne strani, ki so jih ujeli uporniki, če ne odleže smrtno kazni nad generalom Godeom in Burielom.

Uporniška letala na delu

Lizbona, 12. avgusta. AA. (Havas) Po poročilu iz Burgosa je 19 uporniških letal bombardiralo vladne postojanke pri Somosierru. Vladne čete so imele ogromne izgube. Dve vladni letali sta bili sestreljeni. Kolona generala Pona je zavzela San Rafael. Komunisti so v zavzetih krajih strašno divjali.

Sevilla, 12. avgusta. AA. (Havas) Semkaj sta prispeli dve letali, ki sta se doslej borili na vladni strani. Stavili sta se uporniški vladi na razpoloženje.

Uporniki prodirajo

Lizbona, 12. avgusta. AA. (Havas) Tukajšnji radijski klub poroča, da je kolona, ki jo vodi polkovnik Belo, zavzela Guadalaraj, ki leži 55 km od Madrida.

Sestreljeno vladno letalo

Lizbona, 12. avg. AA. »Diario del Lisboa« priobčuje vest, da je neko vladno letalo bombardiralo Avlio. Uporniške letalske sile so takoj zasledovale vladno letalo in ga v bližini Samosierre sestrelile.

Zmaga upornikov

Lizbona, 12. avgusta. AA. (Havas) Tukajšnji radijski klub poroča, da je oddelek majorja Estejona premagal vladni oddelek, ki je hotel iz Madrida v Badajoz, na pomoč tamonajšim vladnim četam. Z vladne strani je padlo v bitki 950 mož. Major Estejon je pri tej priliki zaplenil veliko količino vojnega materijala.

Nevtralna akcija bo uspela

Francoski predlog o nevmešavanju v špansko državljansko vojno je bil v splošnem sprejet simpatično

London, 12. avgusta. n. Lord Halifax se je včeraj zopet vrnil iz Yorkshira, ker je postala njegova začasna navzočnost v znanjem ministru nujno potrebna. V znanjem ministru spremljajo stremeljenja francoske vlade, da bi se dosegel mednarodni dogovor glede zadržanja vlad na pram Španiji, z velikim zanimanjem in s čisto simpatijo. Splošno se domneva, da je zaradi nemških zagotovil napetost znatno popustila, čeprav še vedno ni jasno, kakšno stališče bo zavzela Italija.

Pariz, 12. avgusta. AA. (Havas) Današnji listi omenjajo z zadovoljstvom dosedanje odgovore na francoski predlog o nevtralnosti do Španije in prihajajo do sklepa, da francoska akcija dobro uspeva.

»Petit Parisien« pravi, da je nemški odgovor v glavnem dober. Naši vladni krpravi list, »Süddeutsche«, pa ugodno znamenje obzirnost, s katero sprejema Nemčija to vprašanje.

Rusija ni stavila nobenega pridržka

Pariz, 12. avgusta. AA. Besedilo francoskega predloga o neposredanju v Španijo, so poslali ne samo neposredno prizadetim dr-

žavam, temveč tudi drugim, v posli vrsti Zedinjenim državam.

V tukajšnji politični krogih mislijo, da tudi sovjetski odgovor ne vsebuje nobenega načelnega pridržka. Sovjetski odgovor odlikuje samo urvodno utemeljitev francoskega predloga, češ, da ni treba pojmanjovati pobud za nevtralnost, ker bi taka utemeljitev lahko povzročila samo nove razpase v Rimu in Berlinu.

Rim in Berlin vodita skupno akcijo

London, 12. avgusta. AA. O državljanski vojni v Španiji piše »Daily Express« med drugim, da bi se zmanjšala nevarnost splošnih zapletov, če tujina ne bo v Španiji intevencionirala. Ni dvoma, da se bodo tudi druge države razvalne po primeru Velike Britanije. Požar, ki je izbruhnil v Španiji, bo počasi ugasnil, ker Španci ne bodo mogli svojih notranjih sporov zavleči v neskončnost.

»News Chronicle« smisla, da pomeni italijanski odgovor v bistvu pristatek, vendar je na njegova vrednost sporna, ker Francija ne more dobiti od Nemčije vseh jamstev, da ne bo dobavljala upornikom orožja. Vse kaže, da vodita Rim in Berlin skupno akcijo, da pridobita na času.

Zopet težka nesreča

Ljubljana, 12. avgusta

Na Tržaški cesti se vrste prometne nesreče kar druga za drugo. Pred tedni smo beležili senijo kolesarskih karambolov, nato je sledila huda nesreča banovinskega avtomobila, ki se je zaletel izogibajoč se tramvajem vozovom v železen drog, preskočil na hodnik ter podrl in hudo poškodoval dve ženski. Dva dni pozneje se je skoraj ubila pred staro milarno kolesarka Cadeževa iz Vnanjih goric. Ta še leži v bolnici z natrto lobanjo in drugimi poškodbami, a že je sredi prav na istem mestu prišlo do nove nesreče.

Z Vika proti mestu se je vozil okrog 19. na motornem kolesu 33 letni poročnik Milenko Marković, prideljen kolesarskemu bataljonu v vojašnici vojvode Mišiča. Ko je privozil do milarne, so mu privozili nasproti kolesarji in pričeli so se drug drugemu izogibati. Pri tem je Marković za del ob tramvajski kandelaber in padel. Na pomoč so mu takoj prišli hujde, ki so ga prenesli v bližnjo hišo. Marković je trpel silne bolečine, kajti pri udarcu ob železni drog si je razbil kost v kolenu, močno se je pa pobit tudi po životu in na glavi. Z Glinc so nemudoma telefonirali po reševalni avto, ki je odpeljal pomoč.

čenega oficirja v vojaško bolnico. V bolnici so vojaški zdravniki ranjenca takoj operirali, vendar se zdi, da bo imel za vedno pokvarjeno nogo.

Polet

Levanevskega in Levčenka
New York, 11. avgusta. AA. (Havas) Ruska letalca Levanjevski in Levčenka sta pristala v Jeneu na Aljaski.

Avtobusna proga

Stična — Žužemberk
Banaka uprava razglša: Radi preetanka dosežanje pravice za izvrševanje obta rednega prevoza oseb s motornimi vozili na progi Stična — Žužemberk se interesi za to progo vabijo, da vložijo prošnjo za izdajanje obrtnega dovolila po predpisu št. 95 obrtnega zakona in št. 15 ministrskega pravilnika z dne 16. maja 1935, št. l. št. 369 do 15. septembra.

Borzna poročila.

INOZEMSKA BORZE

Carls, 12. avgusta. Beograd 7.-, Paris 20.375, London, 15.405, New York 306.75, Bruselj 51.70, Milana 24.175, Amsterdam 208.35, Berlin 123.40, Dunaj 87.-, Praga 12.08, Varšava 57.60, Bukarešta 2.50.

— Ta narod je lahko ponosen na svoje morje!
Ob drugi priliki je dejal kralj Edvard

Kako so padale žrtve v Graškove mreže

Ali je Grašek edinstven tip sleparja povojne dobe, ali je tudi sam žrtev razmer? Sodba o tem bo izrečena jutri popoldne

Ljubljana, 12. avgusta.

Razprava proti Josipu Grašku je trajala včeraj popoldne do 13. ure, nakar se je nadaljevala ob 16. uri ter se je zavlekla nato do 20. ure. Mestoma je bila zelo živahna in burna, ker je občinstvo ob vsaki prihodnosti glasno protestiralo ali pa odobravalo po izjavah raznih priš in zastopnikov.

NA MAGISTRATU SU REKLI, DA GRE ZA PROSTO OBRT

Grašek se je zadržal med vso razpravo čudovito mirno. Poslušal je pasivno izjave priš, ki jih je predsednik Brelih čital skoraj 5 ur, ali pa je zamišljeno pregledoval svoje zapise, ki jih je spisal v preloženem zvezku. Na prvi strani teh zapisov smo čitali napis »Moj zagovor. Z lepo solsko pisavo so bile popisane vse strani tega zagovora, v katerega je Grašek med razpravo vpisoval nove podatke in sproti tudi računal.

Ker so mu očitali, da je živel razkošno na račun žrtve, je Grašek pojasnil, da je bil operiran na želodcu in da sploh ne sme preveč kaditi in ne piti. Živeti je moral zelo solidno in skromno ter zase ni mnogo porabil.

Predsednik: Ali se niste predstavljali kot premožen človek?

Grašek: Ne, vsakemu sem rekel, da sloni kupčija na osebnem zaupanju in da imam pri knjižicah izgubo, da pa računam na druge večje kupčije za kritje primanjkljaja.

Klic iz občinstva: Nič ni govoril o izgubi!

Graškovi najboljši akviziterji so bili Kikel, Peterca, Počivavšek in Sachmeister. Dobivali so po 2% nominalne vrednosti.

Predsednik: Zakaj niste prenehali kupčij s knjižicami, ko vam je policija to poslovanje prepovedala?

Grašek: Policija je samo zahtevala, naj predložim dovoljenje za prekupčevanje, tega pa nisem potreboval, ker so mi na magistratu rekli, da gre za prosto obrt.

ZASLISANI SAMO DVE PRIČI

Na razpravi sta bili zaslišani samo dve prič, in sicer posestnik iz šiške Jerala Ciril in Urban Ivana. Šlo je za oduševilo posojilo, ki so ga dobili od Graška Jerala. Zdešar in Hoja. Jerala ni mogel dobiti hitro posojila v denarnih zavodih, čeprav cenijo njegovo poslastico na milijon dinarjev. Posredovalec Klemenec ga je peljal h Grašku. Efekt posojilne pogodbe je bil tak, da je Jerala dobil 2.500 Din. dolžan pa je ostal Grašku 4.800 Din. Hoja je dobil okoli 12.000 Din. dolžan pa je ostal 19.000 dinarjev.

Grašek se je zagovarjal, da ni teh treh izkoristil, ker so dobili takoj gotovino, ki je bila zanj zelo draga.

Predsednik: Ta je pa lepa, kdor bi imel 100.000 in bi dajal tako posojila, bi bil v kratkem lahko milijonar! Hvala lepa za taka posojila!

Glede poverbe pri hranilnici in posojilnici v Kamniku je Grašek tudi na razpravi priznal, da je napočeno knjižico, kar si je pridržal denar, s katerim je plačal očetove dolge. Ko so poverbo odkrili, je dal zavodu zadolžnico in bil odpuščen iz službe. Dolg se je pa poravnal na račun odpravnine, ki bi jo moral dobiti. Posojilnica Graška ni ovdela ter ne trpi škoda.

Sicer se je Grašek vendar zagovarjal, da ni imel prevarega namena. Trdil je, da bi vse svoje obvezne poravnal, če ga ne bi prehitela »vija sila«, namreč aretacija, še prej pa bolezen, zaradi katere je moral ob koncu lanskega leta v bolnišnico za več tednov.

NISO POLNILE KNJIŽNICE S KNJIŽICAMI!

Zasliševanje druge priče je predlagal dr. Kimovec, ki je zastopal Urban Ivano kot zasebno udeleženko. Dr. Kimovec je opozoril senat, da glavni krivci ne sede na zatožni klopi. Vsi prekupčevalci z Graškom vred gotovo niso polnili svojih knjižnic s knjižicami, temveč so jih prodajali naprej — velikim denarnim zavodom. Vse manipulacije zadnjih let s hranilnicami knjižicami kažejo, da so denarni zavodi samo zaradi tega zaščiteni, da se lažje majhni vlagatelji izkoristijo. (Burno odobravanje med občinstvom!) Navedel je primer svoje klijentke s Praštedono v Zagrebu.

Urban Ivana je med jokom pojasnila, kako je zašla v stiske zaradi bolezni in krize, pa ji Praštedona ni dala več kot 100 Din na knjižico s 58.000 Din. Posredovalec Klemenec ji je potem prodal knjižico Grašku. Dobila je le okoli 9.000, ostal ji je dolžan 38.000 Din. Urbanova je tako izgubila vse svoje premoženje in je morala prodati svojo hišo.

ZAKAJ IN KAKO SO ŠLI V MREŽE

Predsednik Brelih je nato začel čitati izjave vseh oškodovancev. Malo jih je bilo med temi, ki so izjavili, da Grašek ni imel namena, da bi jih osleparil. Med oškodovancev so večinoma skromni varčevalci, kakor kmetje, kočarji, služkinje, vpokojenci in obrtniki. Nekaj je med njimi tudi profesorjev in advokatov, precej pa župnikov z dežele. Skoraj vsi so izjavili, da so denar nujno potrebovali. Ker ga v denarnih zavodih niso dobili, so bili veseli, ko so izvedeli za nekega Graška v Ljubljani, ki kupuje knjižice celo po nominalni vrednosti na obroke.

Nekaterim prodajalcem knjižice je Grašek obrazložil, kako trguje s knjižicami. Rekel je, da knjižice prodaja naprej ter se na ta način njegov denar desetkrat in še večkrat »obrne«. Ker zasluži samo 2 do 3%, krije izgubo z »obračanjem« denarja, tako da ima nazadnje le do 20% dobička. Marsikomu se je zdelo ta kalkulacija verjetna in je svojo knjižico takoj izročil Grašku v obračanje.

Posebno in važno vlogo so igrali v tej aferi Graškovi posredovalci. Hodili so po teži in nakupovali knjižice, v Ljubljani so pa čakali na kmete kar na kolodvoru. Navzven so prodajalcem, da je Grašek v zvezi s slovenskimi in hrvaškimi bankami, da je premožen človek. Ni nobenega tvoma da bo svoje obveznosti izpolnjeval. Vlagatelji so zaman čakali na obroke. Ko je razvedelo, da so Graška zaprli, so prijavili policiji in orožnikom, kako jih je Grašek osleparil. Neki posredovalec je spodbudil prodajalca, da so Graška zaprli in da Grašku od žalosti pošli želodec. Obro-

kov pa ne bo več ...

— Prosim za besedo! — se je oglašila mati nekega oškodovanca med občinstvom. Predsednik jo je zavril, naj se ne vmešava, nakar so navzoči oškodovanci zagodrnjali, češ da so prišli po 5 ur daleč na razpravo, pa nimajo besede. Predsednik jim je zagrozil, da bo dal dvorano izprazniti, kar pa godrnjanja med oškodovanci ni ustavilo. Nekateri so odšli iz Graškove pisarne domov v prepričanju, da so vse dotle lastni knjižice, dokler ne bodo dobili izplačanih vseh obrovov. Nadležnim, ki so hoteli osebno po obroke v Ljubljano z dežele je Grašek rekel, naj ne hodijo v Ljubljano, ker jim bo obroke pošiljal po pošti. V Ljubljano so seveda prišli zaradi tega, ker obroke po pošti od nikoder ni bilo. Neki župnik je že dve leti trgoval z Graškom in je zaradi tega okoli 50 kmetov iz njegovega kraja zaupalo svoje knjižice Grašku. Nekdo se je informiral na sodniji o Grašku, pa so mu povedali, da ne vedo nič slabega o njem. Neki drugi župnik je dal Grašku 9 knjižic družva sv. Terezije. Hi je gradilo hiralnico. Grašek mu je ostal dolžan 15.000 Din. Med oškodovanci v dvorani je sedel tudi neki župnik, ki je bil ob 14.000 Din. Večina priš je izjavila, da je svedela o Grašku iz časopisov, mnogo jih je izjavilo, da so zvedeli o Grašku pred cerkvijo pri razglasitvi Grašek je kmetov pokazal v pisarni tudi seznam knjižic, ki mu jih je prodal neki župnik. Češ da je vse že plačal. Zaradi tega so mu vsi svoje knjižice zaupali.

GRAŠKOVA »ZVEZA BANK«

Grašek je izjavil, da ni tega rekel, samo seznam, da je morda kazal. Med občinstvom je zopet zavril: »Res je, res, tudi nam je o tem govoril!« Predsednik je zopet zagrozil, da bo dal dvorano izprazniti. Neki akviziter je nekega vlagatelja pregovoril na ta način, da mu je rekel, da ima Grašek »glazuro« v Kamniku in posestvo na Stajerskem ter da bo vse prej propadlo kot oni. Zdaj je še čas, da knjižico ugodno prodajo, drugi teden da bo njih cena še padla.

Grašek se je na vse to smejal, kakor se je smejal pri vseh svojih izjavah z nekim čudnim smehom, ki kaže cinizem in ne preveč tanko vest. Nekomu je sam Grašek pripovedoval, da je njegovo podjetje v nekakšni Zvezi bank in je zaradi tega abolutno varno podjetje. Drugim je kazal knjižico z milijonsko vlogo ter s tem vzbudil pri njih zaupanje.

Izjave vseh soosumljencev, to je vseh posredovalcev in akviziterjev, ki so »delali« zanj so zelo ugodne za Graška. Vsi so seveda izjavili, da se ne čutijo krive in da so bili prepričani, da je Grašek pošten človek, ki nima sleparških namenov.

Okoli 19. ure so bile prečitane vse izjave ter ovadbe in predlogi oškodovancev. Graškovo »pismo o glasu« pravi, da je na dobrem glasu in da nima premoženja. Izdala ga je občina v Kamniku, kjer je Grašek izvršil svoje prvo kaznivno dejanje. Graškov kazenski list pa je še prazen.

DRŽAVNI TOŽILEC ZAHTEVA NAJSTROŽJO KAZEN.

Kakor so veržniki in špekulanti med vojno izkoristili ljudstvo, je z zanesom podaril v svojem govoru državni tožilec Branko Goslar, tako so se pojavili tudi v povojni dobi sleparji in špekulanti, ki se hočejo obogatiti na račun najsiših množic.

Jesenice

rasto in se modernizirajo

Živahna gradbena sezona — Hiše si grade večinoma neimoviti sloji

Jesenice, 8. avgusta.

Letošnja gradbena sezona je v polnem razmahu. Po nekaj letih hude gospodarske depresije, ki je popolnoma zavrla gradbeno gibanje, se je letos sprožila gradbena inicijativa posameznikov in tudi občine. Sprčo stalnega in vedno naraščajočega dotoka novih nameštencev iz mest in drugih revirjev in delavcev s podeželja in sprčo vedno večjih potreb, ki jih prinaša razvoj industrije in časa, je razumljivo, da se morajo graditi hiše in izvrševati javna dela, da pridejo nove delovne moči do kruha in potrebnih stanovanj. Kaže, da bosta letos občina in tovarna vsaj deloma uresničili široko zamišljeni gradbeni program, pa tudi zasebniki se pripravljajo osiroma že grade svoje hiše, da bodo v kolikor že niso do jeseni pod streho.

Te dni bo mestna občina dovršila pločnik ob Kralja Petra trgu ob Ruardovem trgu in Cvojski cesti doli do Lukmanovega trga. S tem bo ta okolica velike pridobila, saj se je ravno na tej cesti vršil vedno največji vozovni a tudi osebni promet. Dalje je občina nasproti carinarnici napravila škarpe in lepo ograjo na zemljišče gospe Ivanke Čopove. Tam, kjer je pred leti stala stara in napol podrti štefucova kovačnica in kasneje pravo groblje, je zdaj urejen lep vrt. V kratkem začne občina delati ograjo pred narodno šolo. Načrt za ograjo je napravil mestni inženjer g. Stanislav Peruzzi, dela pa so oddana stavbniku g. Regovecu in ključavničarju g. Ignaciju Mariču. V kratkem so začne kanalizirati Obrtniška ulica in graditi vodovod pod Mežaklo. Dalje bo občina še letos delno regulirala Savo v zgornjem toku med Hrušico in Jesenicami. V načrtu je še letos odstranitev stare kaplarnje, temeljite preureditev pokopališča, poprava kapelice, ureditev potov, nasaditev lepoticnega drevja itd.

Tudi tovarna je deloma začela izvajati

Posebno pa so izbrali nekateri denarni stisko, ki je nastala zadnja leta. Eden takih je tudi obdolženec Grašek, ki je poseben tip, ki je na edinstven način levil žrtve v svoje mreže. Te žrtve so sami mali ljudje, ki so si s »srednjo« uravnili nekaj denarja, pa so prišli v stisko, ker ga v »narnih« zavodih niso mogli dvigniti. Že ob začetku svoje kariere ni bil pošten in rešen. Potem je knjižice in poveril denar. Moral je iz službe in odprl je svojo pisarno. Ko je bila denarna kriza na vrhuncu, je začel trgovati s hranilnimi knjižicami in se ponujal s pomočjo premetenih akviziterjev kot rešitelj bednim vlagateljem. Ni čudno, da so mu vlagatelji v bedi in stiski zaupali svoje knjižice! Mislijo so, da imajo opravka s poštenim človekom. Tako so bili pa ob vse svoje prihranke, katerih ne bodo dobili več povrnjenih, kajti Graškov dolg znaša milijone. Vsako javno poslovanje mora biti pošteno in resno. Grašek pa niti knjižic ni vodil v redu in se je posrečilo med preiskavo s težavo zbrati podatke o njegovem poslovanju, ki ni bilo samo spekulativno, temveč tudi prevarno. Zaradi tega je kaznivno, ne glede na to, da njegova kalkulacija ni imela niti trohice realnosti. Če bi še naprej kupoval knjižice bi bilo danes v dvorani 600 oškodovancev in ne samo 200 in njegov dolg bi znašal morda že 6 milijonov. Z njegovega aretacija je bila preprečena še večja katastrofa, ki je začela skromne vlagatelje. Računal je na inflacijo, kar se posebno kaže njegov prevaren namen. Nima niti pare premoženja, dolga pa okoli 50.000 Din.

Obrtoma je izvrševal prevare. Razprava je pokazala, da gre pri Grašku za edinstven primer grobo izvršene prevare. Zato je treba Graška najstrožje kaznovati in mu tudi onemogočiti poslovanje v bodočnosti. Dokazano je, da je izbral denarno krizo, da bi se obogatil. Njegovo dejanje je torej težek zločin in mora biti zaradi njega strogo kaznovan.

Klic iz občinstva: Obesite ga!

Dr. Kimovec je v svojem govoru nato zopet napovedil denarne zavode, češ da so vedeli, od koga kupujejo knjižice. Na zatožni klopi bi morali sedeti z Graškom tudi drugi, ki jih danes ni v sodni dvorani, ki pa so ravno tako odgovorni za vse manipulacije in sleparije z vlogami. Občinstvo je sprejelo izvajanja dr. Kimovca z burnim odobravanjem.

Zastopnik zasebnega udeleženca Klemenca dr. Mikuletič je prikazal Graška kot žrtev razmer, ki naj bo sicer obojen, toda milo. Svoje akrobatske kupčije bi Grašek morda res izpeljal, če bi ga ne aretirali. Po govoru dr. Mikuletiča je občinstvo protestiralo z življenji in klici.

Graškov branilec ex offio dr. Vrtačnik je tudi prikazal Graška kot žrtev razmer. Grašek je imel dober namen in celo treznim trgovcem se je zdelo njegova kalkulacija verjetna in pravilna. Polagoma bi se rešil s kasa kupčijami vseh obrovov. Pokazal je vsaj dobro voljo. (Smeh v dvorani). Krivi so pa nekateri na višjih mestih, ki so po nepotrebnem spravili denarne zavode v denarne tekoče. Če bi Grašek ne zohel in ne bi bil aretiran, bi poravnal vse svoje obveznosti. (Klici: Nagrado mu še dajte za uspeh!) Branilec je predlagal oprostitev obtožence.

Predsednik Brelih je nato razglasil, da bo sodba izrečena jutri v četrti popoldne v dvorani šte. 79.

kateri je oblačilnica za sportnike in abraham za orodje. Ko bo okrog tega prostornega grišča napravil ograjo ali zasadil živo mejo, bo ta okolica s tem na lepoti precej pridobila. Na zgornjem koncu Savskega nabrežja je bilo v zadnjem času prodanih celavsta stavbni parceli, na katerih si bodo novi lastniki v doglednem času zgradili hiše.

V splošnem se opada, da gredo po volini neimoviti ljudje, zlasti tovarniški delavci. Te hiše so zgrajene po vodni a hrvaškimi žulji, nato pravijo nekateri naselji Pod Mežaklo Trpinaka ali Zuljeva vas, Tu v tem okolju so bile poprej same skale skoraj kot v Horegovini ali v Crni gori, danes pa so na tem tleh lepe bele hišice, srečni mladega drevja, zelenjave in roč.

Naša kukavica bo danes molčala

Vihar je dopoldne pretrgal v Domžalah radijsko anteno

Ljubljana, 12. avgusta.

Silen vihar, ki je prihrumel danes malo pred 10. od severozapada, je povzročil na deželi več nezdov in nesreč. Pritisk in sila viharja, ki mu je takoj sledila nevihta, je razvidna iz tega, da je popolnoma onemogočil delovanje naše radio postaje v Domžalah. Vihar je namreč 10 minut pred 10. raztrgal na postaji radijsko anteno, to je žico med železnima stolpoma v dolžini 90 m. Žica je bila debela 14 mm. Raztrganost je vseh 5 sporednih žic, ki so napeljene v razdalji po 2 1/2 m. Žica se je pretrgala zaradi pritiska zračnih sunkov na celim baš v sredini in to v višini 120 m, kjer je

imal vihar pač strašno silo. Pri tem se je prelomil tudi vodoravni drog, na katerega je žična mreža oprta, čeprav ima drog odnosno cev v premeru 5 cm.

Nesrečo je tehnično vodstvo postaje opazilo takoj in ugotovilo dejanski položaj. Zaradi poškodb danes ne bo mogla oddajati in bo tako morala naša kukavica molčati. Zaradi viharja, ki še traja, so to pisemo, a popravilo sploh ne morejo pričeti. Popravilo mora biti seveda izvršeno kar najnatančneje in najvestneje, zato bo tudi precej zamudno in dolgotrajno. Z delom pa bo mogoče pričeti šele, ko se ozračje umiri, kajti popreje bi bila popravila nevarna.

Maks Kurbos odhaja v Pariz

Ljubljana, 12. avgusta.

Prekmurci naš rojak je kot bivši član ljubljanske baleta in nato s svojimi nastopi kot gojenec najbolj ugledne baletne šole v Beogradu pod vodstvom ruske baletke umetnice Jelene Poljakove s izrednim uspehom je večkrat opozoril nase v Ljubljani, Beogradu in drugod. Po izpitni predstavi na odru Narodnega pozorišča v Beogradu je Maksu Kurbosu pridelala kritika odlične sposobnosti in ga, kakor se lani, tudi letos postavila med vse moške močnejše gojenci na prvo mesto. Ko so pripravljali konec gledališke sezone na beograjskem odru baletno novost »Paiheje« Ilje Salina, so povabili našega rojaka Kurbosa, da kreira glavno moško, baletno pantomimsko vlogo Amora. »Paiheje« v kateri je Kurbos takisto bistveno sodeloval. »Ruske delce«, »Eche de Belgrade«, »Vreme« in drugi beograjski dnevniki so toplo prisilili Kurbosu izredne sposobnosti ter ki obetali pri njem največjih razvojnih možnosti v plezni klasični umetnosti po zgodovinski tradiciji nekdanjega slavnega Ruskega Imperatorskega baleta.

Po skro dvesonskem studiju pri Jelini Poljakovi se je vrnil M. Kurbos kot absoluten beograjske baletne šole v Ljubljano ter je navezal zveze s gosp. Vičkom, bivšim našim baletnim mojstrom, zdaj uglednim baletnikom in baletnim učiteljem v Parizu. Znano je, da je nastopal Viček z Lidijo Wisakovno na odru pariške »Opere« z največjim umetniškim uspehom ob prvi francoski vprizoritvi Smetanove »Prodanе neveste«.

Gosp. Viček se je mudil nedavno v Ljubljani in dal Kurbosu navodila za nadaljnji študij v Parizu. Tako se zdaj Kurbos odpravlja v Pariz, kjer deluje že več let Slovenka gđ. Rut Vavpotič, hči akad. slikarja Ivana Vavpotiča. Po zaključku študija se namerava Kurbos vrniti v Jugoslavijo in delovati za razvoj baletne umetnosti na domačih odrih, najrajši pa, če mogoče, na odru ljubljanske opere.

Kakor že mnogim drugim mladim našim igralcem, pevcom, pevkam in režiserjem, je tudi g. Kurbosu poleg drugih mecenov pomagalo pri študiju ljubljansko Dramatično društvo, ki ga — upajmo — ne pusti tudi v bodoče brez dejanske podpore.

Nenadna smrt šentpeterskega župnika

Ljubljana, 12. avgusta

Šentpeterski župnik g. Janko Petrič se je odpeljal s prof. g. dr. Demšarjem včera, na Dolenjsko obiskat svojega sošolca iz bogoslovja župnika g. Jakoba Zusta v Cerkljah ob Krki. Iz Novega mesta sta se pripeljala z avtobusom do Kostanjevice, kjer je župnika g. Petriča nenadoma zadela kap, da je bil takoj mrtev. Njegove zemске ostanke so pripeljali že sredi v Ljubljano in jih položili na mrtvaški oder v župnišči šentpeterske fare. Pokojni je bil rojen 25. maja 1875 v Vasi pri Cerkljah. Eno leto je bil semeniški duhovnik, potem je pa odšel za kaplana v škofjo Loko, kjer je ostal pet let. Nad eno leto je bil za kaplana v Zagorju ob Savi, od koder je prišel za kaplana k Sv. Petru v Ljubljani. Bil je vzoren duhovnik in farani so ga imeli zelo radi. Baš te dni so se obnavljali zunanje lice šentpeterske cerkve in tako leže župnik te velike ljubljanske fare v grob, ne da bi videl svojo cerkev prenovljeno. Pogreb bo jutri, čas pa še ni določen. Bodi mu lahka zemlja!

Alarm in ploha

Ljubljana, 12. avgusta.

Davi je budila Ljubljance iz sladkega spanja strahovito renčeca sirena. Večina je mislila, da tuli tovarniška sirena. Zato so nekateri tudi zaspani, kajti sirena je tullila ob 7. pa skoraj do 10. Mislili smo, da je še vedno ob pol 8., ko je bilo že ob 9. Organizatorjem tega nenavadnega koncerta moramo biti res hvaležni za prijetne urice počitka. V teh dolgočasnih dneh so takšni koncerti res pravi duševni užitek.

Končno so ljudje vendar zvedeli, za kaj gre. Teda dopoldanski alarm je bil tem pomembnejši, ker je prikladal imenitno ploho. Včasih so s streljanjem preganjali čaravnice in točo, zdaj pa s sirenami privabljajo nevihte, škoda, da Ljubljanci niso razumeli, kaj pomeni ta alarm. Šele,

ko se je ob 10. stemnilo kakor zvečer, so začeli begati po ulicah kakor miš v pasti. V trenutku so se napolnile vse veže in pod vsami pristreški so se stiskali ljudje, kakor da je Ljubljana v resnici napadena. Ta »zračni napad« ni bil baš tako nedolžen kakor kake vaje. Lilo je tako, da smo zopet za nekaj časa dovolj okopani. Najbolj so bile prizadete gospodinjice, ki so itak vedno največje žrtve. Mnoge niso mogle niti nakupiti salate za kosilo in niso mogle konferirati o dnevnih skrbih na trgu.

Ko se je ulica ploha, so mnoge prodajke na trgu zbežale od svojega blaga pod kapove in marelje konkurentov. Tu in tam je bila prevrtna miza in sočivje je ležalo po tleh kakor mana v pušavi. Pogumne gospodinjice, ki se niso bale mokrote, so se lahko založile v živili izredno poceni. Za nekaj dinarjev so napolnile cekarje in nekatere so prišle na trg tudi z nahrbtniki, kakor da so vedele, kaj bo. Kakor vidite, bogovi so nam naklonjeni. Dočim ljudje v letovljiših prostovoljno stradajo, dočim v drugih krajih umirajo od vročine in dotega časa, se v Ljubljani pitamo in zabavamo, da nas zavida ves vet.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 12. avgusta; katoličanski Klara.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matka: Zaprt
Kino Ideal: Tebi pojem pesem svojo
Kino Sloga: Poročnik Boby
Kino Union: Zaprt
Kino Šiška: Ne boj se žena!

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Sušnik, Marjani trg 5, Kuralt, Gospodarska cesta 10, Bohinec dod. Cesta 29. oktobra 31.

Otroka je varovala in kradla

Kranj, 11. avgusta.

Na Klancu št. 38 pri Kranju stanujeta zakonca Kolman Ivan in Marija. Oba delata v tovarni »Semperit«. Včeraj popoldne je prišla ženo obiskat njena prijateljica 17letna Francka Regina, ki je brezposelna. Zato sta bila oba Kolmanova prav zadovoljna, da bo v njihovi odlošči pazila na otroka in sta odšla na delo. Ko sta zvečer ob pol enajstih prišla domov, sta našla otroka ob odprtem oknu nagega in vsega premrženega. Regina pa nikjer. Moč je hitro otroka zavil v ogrel, obenem pa mu je slutnja padla v glavo, da tu ne bo vse v redu. Hitro je pogledal v odprto omaro in takoj ugotovil, da je z Regina vred izginila mlata moška ura z verižico, vredna 2.800 Din. zlat moški prstan, vredna 380 Din. ter en par moških, novih čevljev, katere je Kolman v soboto prinesel od čevljarja in so bili vredni 150 Din. Če je značkalno še kaj drugega, Kolmanova v prvem hipu nista ugotovila. Do denarja Regina ni prišla, ker je bil zaklenjen.

Vsa prestrašena in razburjena sta Kolmanova sredi tatvino prijavila policiji, ki je prišla Regina takoj iskati, zlasti na stanovanju njenega ljubčka Pičberška brezposelnega tekstilca, pa ju ni našla. Najrajši sta jo popihala iz Kranja. Regina delo ne diši. Zaposelna je bila že v »Jugosloščki«, ušla se je za frizerko, služila v Mariboru, toda nikjer nima občutka. Dekle je staro šele 17 let in dela svoji materi samo preglavice. Kolmanova bo pa v bodoče dobro premislila, komu upa otroka in stanovanje.

—J Vid vaši oči si obvarujete le s optično čistimi brúsenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašan optik, Stari trg 9, Ljubljana.

Nemogoče

Zdravnik: Kolikokrat sem vam že rekel, da ne jejte ničesar, kar vam ne diši. Bolnik s plahim pogledom na svojo mla do ženo: Da, gospod doktor, toda če bi se ravnal po vašem nasvetu bi moral od lakote umreti.

MED PRIJATELJICAMI

Vsa srečna pride Elza k svoji prijateljici. — Pomislil. Emil mi je kupil za moj 20. rojstni dan avto. Pogledaj ga, sunaj stoji.

— To je lepo od njega, toda rada bi vedela, če so bili v onih časih avtomobili še tako moderni.

DNEVNE VESTI

Proti posebnemu Pokojninskemu zavodu za Dalmacijo. V ponedeljek zvečer je imel ravatelj Pokojninskega zavoda v Ljubljani dr. Vrančič v Splitu sestanek s člani Zveze bančnih uradnikov. Poročilo o finančnem stanju Pokojninskega zavoda v Ljubljani in se dotaknil ankete, ki jo je sklical te dni epilepske trgovske zbornice glede ustanovitve posebnega pokojninskega zavoda za Dalmacijo. Dr. Vrančič je v svojem poročilu omenjal da ima Dalmacija z zvezo bančnikov 2.200 članov in da bi se torej zaradi previsokih administrativnih stroškov poseben Pokojninski zavod ne obnesel. Od Pokojninskega zavoda v Ljubljani je dobila Dalmacija 50.000.000 Din pooblastilo, dočim je pripada po številu članstva le 49.000.000 Din.

Dr. Štampar na Sušaku. Iz Zeneve je prišel na Sušak bivši načelnik ministrstva socialne politike in narodnega zdravja dr. Andrija Štampar. Na Sušaku ostane nekaj dni, potem pa odpotuje ponovno v inozemstvo.

Zahteve diplomiranih tehnikov. V Novem Sadu so zborovali v ponedeljek zvečer diplomirani tehniki dunavske banovine in obravnavali svoje stanovske zadeve. V resoluciji zahtevajo naj se pri javnih delih zlasti pri gradnji novih železnih zaporov prvenstveno diplomirani tehniki z domaših srednjih tehniških šol.

Poljski novinarji v Zagrebu. V Varšavi izhajajoči »Ilustrirani poljski Kurir« je organiziral velik izlet na naše morje. ki se ga udeležijo 450 Poljakov, večinoma novinarjev. Poljski izletniki se pripeljejo v Zagreb danes proti večeru in prirejejo jim bo priredben sprejem. Zvečer jim priredi Zagreb v hotelu »Espianade« banket. Iz Zagreba se odpeljejo Poljaki naravnost v Dalmacijo, kjer ostanejo na počitnice.

K poročilu o bivanju čehoslovškega poslanika dr. G. rse v Mariboru. V ponedeljek smo objavili članek »Za pogotibitev stikov med Jugoslavijo in ČSR«, v katerem je rečeno, da je čehoslovška la. ni kupila v naši državi za 350.000.000 proizvodov. Nemčija pa za 750.000.000 Din. V rešnici je pa g. poslanik v svojem govoru povedal, da je čehoslovška kupila v Jugoslaviji za 540.000.000 Din pri delkov. Nemčija pa za 751.000.000 Din.

KINO SLOGA, tel. 27-30
SAMO DVA DNI!
Zabavna veseloigranja, polna komičnih prizorov:
„Poročnik Bobby“
V glavni vlogi
Gustav Fröhlich in Lida Baarova
Najnovejša reportaža z berlinske olimpijade.

Novi vagoni iz Nemčije. Prometni minister in generalni direktor državnih železnice sta si včeraj ogledala nove železniške vagona, ki jih je naša država naročila v Nemčiji. Zavrkat je prišlo iz Nemčije 10 novih vagonov.

Vihar v hribih nad Škofjo Loko in nad Polhovim gradcem. Danes dopoldne je razsajal v hribih nad Polhovim gradcem, na Črnom vrhu in drugod silen vihar. Že kmalu po 8 se je nebo še bolj pooblačilo in je pričelo še bolj deževati. Kakor je že pomenilo. Kasneje pa so se od zapada pripodili črni oblaki, ki so se vladili nizko nad naselji. Nenadoma se je jelo bliskati grmeti in treskati. Končno se je razbesnela nevihta, ki je trajala več ur in se je šele pozneje izpremenila v poveljen dež. Vihar je podrl več kozocev in porval več dreves. Zaradi dežja so pričeli bruhati popreje domala usahli studenci naenkrat velike množine vode, ki so se stekale v doline, tako, da so narasli potoki pa tudi Gradaščica, Poljanščica, Sora in njeni pritoki.

Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine«, št. 65 z dne 12. t. m. objavlja uredb o dolžnostih in pravicah administrativnega upravnika v državnem zadržališču v Topolščici, poslovniki za poslovanje pri carinskem zavodu, odločbo o oprostitvi Mohorjave tiskarne v Celju od plačevanja davka, objavo banske uprave o pobiranju občinskih davčnin v občini Pišec, razglas mestnega svet občin Ljubljanske o razglasenju uredb in sklepov mestnega sveta občne narave, naredbo o prometnih omejitvah na območju zdravilišča Dobrna in objavo pravilnika in tarife javnih skladišč trdnice Javna skladišča v Ljubljani.

Poveljnik 21. pešpolka umrl. V Skoplju je umrl poveljnik 21. pešpolka čehoslovškega polkovnik Stjepan Krčmar kot žrtev sapa. Na zadnji poti so ga spremlili visoki vojaški dostojanstveniki med njimi tudi brigadni general Lav Rupnik in čehoslovški vojni ataše o Beogradu. čehoslovški vojni minister Mahnik in načelnik generalnega štaba general Kraj-

di sta jarkica naši armadi sočaje. Na kratko polkovnika Krčmarja je bil pokonjen tudi venec čehoslovške armade.

Vreme. Vremenika napoved pravi, da bo spremenljivo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Zagrebu, Skoplju in Splitu 29, v Ljubljani 27, iz drugih krajev ni poročila o stanju temperature. Davi je kazal termometer v Ljubljani 758.1 mm, temperatura je znašala.

S Polzevega bo v petek in soboto večer ter ponoči najljepši razgled na krasno razsvetljeno cerkev stiškega samostana, kjer bo gorelo nad 8.000 žarnic.

Trebušni legar v okolici Osijeka. Blizu Osijeka je izbruhnila epidemija trebušnega legarja, ker so ljudje jedli neoprano sadje. Obbolelo je že 28 ljudi.

Uboj. V Čulincu pri Zagrebu sta se spila v ponedeljek kmeta Stjepan Kenec in Mijo Aleus zaradi nekake starega računa. Prepričani se je kmalu izpremenil v pretep in Kenec je navadil na Aleusa. Zgrabil ga je za lase in jel udrihati po njem. Aleus ga je pa začel ta čas obdelovati z nožem in končno ga je zadel v srce, da se je mrtev zgrudil. Ubijalca so aretirali. Izgovarja se pa, da je zabodel svojega nasprotnika v silobranu.

Bresplačne nove ilustrirane propekte razpošilja staršem, dijakom, interesentom enoletna privatna trgovska šola, znani CHRI, STOFVOV UCNI ZAVOD, Ljubljana, Domobranska 15. Pišite ponje! Šolnina 120. Din.

Iz Ljubljane

Ij Gibanje otn na živilskem trgu. Zda na trgu ni posebnega vrvenja, med tednom so potrebe mešanov manjše kakor ob koncu tedna, ko posevajo največjo skrb prijetnemu weekendu. Danes se je na trgu tudi nekoliko pomalo, da bo prihodnji tržni dan (v petek) pred dvema praznikoma. Teda, bo tem več prodajalcev in danes na ta račun mnogi niso prišli na trg. Kljub temu je bilo vsega dovolj. Zadnje čase so cene precej stale. Nekoliko se je še pocenilo sadje. Tako so n. pr. zdej češnje od 2.50 in 3 Din naprej kg, dočim so bile še pred dnevi po 5 Din. Danes jih je bilo mnogo napredaj tudi na debelo, da niso niti vae šle v denar. Nenavadno mnogo je tudi hrušk, ki so se pocenile v splošnem na 3 in 4 Din kg. Grozdja je čedalje več, a se še ni pocenilo, še vedno je po 8 in 10 Din. Bajle letos ne bo tako poceni, kakor je bilo lani, ker ga je mnogo uničila perca, nospora. Vendar lahko upamo, da bo kmalu cenejše, ker bo zdej že zrelo tudi prvo domače grozdje. Med zelenjavo je zdej najdražja ovetada, ki je je tudi tako malo na trgu, da jo kupujejo sele redki. Na tezo je po 16 Din kg. Tem cenejša pa so kumare, ki jih je toliko na trgu, da bi jih bilo samih dovolj za poseben živilski trg. Kumaro, ki tehta okrog kg, dobiš za 50 par. Naprodaj je tudi zelo lepa za salata, za kakršno bi si obiskali vse prete v letoviških krajih, zato tudi pri, haja večina živj v gorenjska letovišča z našega trga. Kakor že vse poloteje, imajo tudi zdej jajca stalno ceno. Na perutninskem trgu so sploh cene pri nas stalno najvišje in na njem se dobavljajo živj za letovišča ne zalagajo posebno ter re je kupujejo jajca na deželi.

Ij Gradaški most na trdnih nogah. Senzacije iz gradaškim mostom, ki je spomladi tako razgibala duhove, je konec. Podri se ni, kakor so se nekateri bali, in tudi oporniki, ki se je zelo razmajali in narušili pri nezgodi, je obstal. Zidovje se ni več sesedalo, saj je tudi zelo močno zasidrano v tlaku, ki so ga zbetonirali po nezgodi. Te dni so pa še popravili narušeni oporniki mostu na levem bregu Gradaščice, in sicer so ga izpolnili z letonom.

Ij Preizkušnja sirene. Mestna občina, odnosno odbor za obrambo mesta je nedavno nabavil potem trdnice Browne-Bove. ni signalno sireno, ki pa menda ni izpolnila vseh zahtev in zato se je vrnila danes še enkrat komisijeka preizkušnja sijrene. Sireno so montirali davi na temsi nebotičnici, kjer se je sestala tudi komisija, v kateri so bili predsednik Odbora za obrambo mesta insp. Wester, strokovnjaki in pravni zastopnik omenjene trdnice, zastopniki mesta in pa sodišča. Preizkušnje sijrene se je pričelo ob 7 in se je jela sirena oglašati z žalostnim, toda močnim tuijenjem, kar je vznemirjalo ljudi, ki so sprva menili, da gre za večjo nesrečo. Sele dopoldne se je zvedelo, da na terasi nebotičnika je preizkušnja sijrene, ki naj v primeru nevarnosti opozarja prebivalstvo daleč naokoli, da se bližajo sovražni bombarderji, metaleci plinskih bomb in vse, kar je v zvezi z grozotami bodočih modernih vojn. Po 9. so montirali na sireno tudi nekake trombe, usmerjevalce glasu in so zastopniki komisije

odšli v svojo kontrole daleč na Berjo do Iške vasi. Poječano tuijenje sijrene so slišali tudi tja. Če bo s tem hrupom spor Odbora za obrambo mesta z omejenim trdnico, še ni mamo. Tuijenje sijrene sva ni bilo nič kaj prijetno.

Ij Popravni ispit. Nov učni letaj se odrti na narodni šoli v Sp. Šiški, Galska ulica. Namenjen je onim dijakom srednjih in meštanskih šol, ki se desedaj še niso dovolj pripravili, bodi valed boleznaj ali drugega vzroka. Poučevalo se bo dneвно od 8. do 12. ure. Vpis in informacije istotam.

Iz Kranja

Strelske svetagosti. Prometni minister je s svojim odlokom br. 15002 od 10. t. m. povodom avelanosti strelske družine v Kranju odobril polovično vozno ceno od 12. do zaključno 18. avgusta, po običajnih navodilih. Direkcijski drž. železnice je bila danes telegrafno obveščena.

Krava brez lastnika. V ponedeljek na tržni dan jutraj se je na cesti od št. Vi. da do Medvod neki oređi, katere so gonili v Kranj na sejnm, pridružila tuja krava, ki se sedaj nahaja v Kranju. Pravi lastnik naj se oglasi v Kranju na policiji, moral bo pa seveda dokazati, da je krava res njegova.

Slaba stran škropljenja cest. Vsi smo hvaležni, da so ulice in ceste poleti vsaj za silo poskropljene in prah odstranjen. Vendar pa se je pokazalo, da je cestniše premehko, zato se je radi škropljenja napravila na cestah vse polno majh jarkov, kotanj in lukenj. Ceste v mestu bo pač treba nasipati s tršim gramozom, najbolje pa s tlakovati ali asfaltirati.

Iz Maribora

»Slovenski Narod« prejema te dni mnogi Mariborčani na ogled. Ne dvomimo da prav vsem list ugaja in da se bodo z osirnim na tako nizko naročnino (Din 12 mesečno) gotovo nanj naročili. Naročila sprejemajo naši raznašalci in podružnica »Sloven. Naroda«, Maribor, Strossmayerjeva ulica 3b.

Tudi letos sedni sejnm. Kakor lani bo tudi letos v oktobru sedni sejnm v Mariboru, ki je lani veselo in odlično uspel in prinesel zlasti našim sadjarjem velike koristi.

Gđ. Igljeva v Mariboru. Poročali smo že, da nas s prihodnjo gledališko sezono spušča pri ljubljanih in odlična primadama mariborske opere gđ. Pavla Udovičeva. Da impolni veliko vrzel, je gledališka uprava sklenila dogovor z ljubljansko pevko gđ. Igljevo, ki bo prihodnjo sezono sodelovala v mariborskem gledališču.

Vojaški razglas. Mestno poglavarstvo v Mariboru, vojaški oddelek razglasja, da se bo vršila naknadna zapisa vseh voj. obveznikov, ki do danes še iz kateregakoli vzroka niso bili zapisičeni na svoembo Nj. Val. kraju Petru II. v četrtki, dne 13. avgusta ob 11. uri dopoldne v Gamberinovi dvorani v Mariboru. Vsi ti obvezniki naj se tega dne zgledajo ob 10.30 uri v navedeni dvorani služboječemu uradniku, ki jih bo vpisal v zadevne seznamne in potrdil prisego.

Morilec Knapč obsojen na 15 let roba. Včeraj je veliki kazenski senet v Mariboru obsojil 47-letnega mesarkega pomočnika Ferda Knapča, ki je 12. februarja opoldne na državnem mostu za bilu branjevoj Teresijo Konradovo za barih 3000 dinarjev, na 15 let roba. Knapč je imel veliko srečo, da je utekel vislicam, ker je zdravniški izvedenec izjavil, da je valed psihopatijske masj pričetit. Knapč je obsojdo mamo sprejel.

Avtohusni promet mesta Maribora javlja, da se vrši v petek, 14. t. m. zaradi praznična promet na mestnih in podeželskih progah (Selnica, Limbuš-Ruše, Sv. Martin, Relca-Pohorje) kakor ob sobotah.

Preostavlina smrt v Dravi. Včeraj jutraj je v samomontnem namenu skočil z draveke brvi pod Korosko cesto v reko 34-letni barvar Franc Kraner iz Prazpoti. moč ulice v Količih. Neki delavec, ki je opazil, kako so velovi pogoltnili samomontila, je takoj skočil v čoln, da bi rešil obupanca. Njegov trud pa je bil zaman, ker trupla ni bilo več na površje. Kaj je gnalo mladčnika v smrt, ni znano, ker je bil Kraner mizen in priden delavec, ki je dobro znalul in živel z vsicmi v prijateljstvu.

Uspeh mariborskih harmonikarjev v Laibku. Pretekli četrtak so mali mariborski harmonikarji g. Vilka Šukerčiča že drugi nastopili v Laibku in dosegli presenetljiv uspeh, to še tem bolj, ker je v tamkajšnjem zdravilišču sezona na visku in je prisotnostvalo koncertu zelo mnogo inozemcev, ki bodo pomenili vtis o naših mladčih in o njihovih uspehih v tujnino. Gotovo ni bilo letoviščarja, ki ni slišal mariborskih harmonikarjev, saj je bila

dvorana v Sokolskem domu nabito polna in so morali namestiti še zasilne sedale. Za prireditelja so se posebno zavzeli funkcionarji Sokola, zlasti šolski upravitelj g. Juro Križinger, davčaj uradnik g. Štepič in g. Križnik, katerim gre od strani harmonikarjev in njihovoga voditelja lekrena zahvala.

Okoli 100.000 obiskovalcev MT. Letoanja jubilejna prireditelj Mariborskega

tedna je ponovno dokazala, da je Maribor potreben, da si gospodarskega in kulturnega življenja brez MT ne moremo misliti, zlasti, da je MT postal za Maribor nepredelovalen. Letos je obiskalo MT okoli 100.000 ljudi, kar pomeni vsakokor sijajen uspeh te prireditve in je treba pohvalnim prirediteljem iskreno čestitati.

Pogreb mlade žrtve planin

Včeraj popoldne je legel avstrijski turist Josef Pfenning v naše zemljo k večnemu počitku

Mojezrana, 12. avgusta
Včeraj pred 16.30 so se zgrnile na dovski pokopališče ogromne množice. Prihajali so domačini in izotniki iz Kranjske gore in okolice z Jesenic in okoliških vasi. Mojezrana pa se je domala vsa udeležila pogreba ponearečnega turista Josefa Pfenninga, čigar truplo je bilo na mrtvaškem odru v mrtvašnici na Dovju. Okrog mrtvašnice so se ves čas potem, ko so z belcem Gregorja Laha prepeljali krsto z zemskimi ostanki ponearečnega plezalca, zbirali ljudje, ki so še vedno sproti prinašeti cvetje in ga polagali na oder. Popoldne je z vlakom prispela iz Celovca tudi večja skupina članov društva »Bergsteiger« s predsednikom g. Poschingerjem na čelu, druga skupina pa se je pripeljala iz Avstrije z avtomobilom.

Ob 16.30 je opravil pogrebne molitve dovski župnik g. Pečarič, nakar so dvignili krsto naši turisti in člani »Bergsteigerja« ter jo skupno odnesli do groba. Tu jo je ponovno blagoslovil duhovnik, nakar so jo spustili v sveže izkopani grob, v vrsti, kjer že počivata pred leti na Triglavu ponearečema nemška turista Luckmann in Müller. Na krsto in grob so pri-

ninci in letoviščarji z domašini vred nasuli grmado rododendrona. V žarkih zahajajočega solnca se je dvigal pod nebo črni Triglav, ki so ga na kmalu zagrnili temni oblaki, kakor da tudi sam žaluje za mladim življenjem. V imenu jesciške Skale je ob svečnem grobu spregovoril g. Miha Čop in v zanosnih besedah poveličeval skalnati svet, ki pa zna biti v časi tako krut... Za njim iz spregovoril zastopnik celovškega planinskega društva »Bergsteiger« in v globoko občutnih besedah opisal usodo pokojnika omenjajoč vsajenost vseh turistov in posebej pohvalnost naših planinskih reševalcev. Na pogreb je prišel tudi oče ponearečnega mladčnika, ki je stal ob grobu ves skrušen. Ko so jelo padati na krsto prve grude in pa spet novo ovetje, ni ostalo suho skokaj nobeno oko. Pogreboi so se završili s polagoma. oče ponearečnega Josefa Pfenninga je vzel s seboj pred slovesom šipek ravljaja da ga poneso kot spomin na legadno sinovo smrt njegovi materi, bntu in sestri.

Naj bo pokojnemu Josefu Pfenningu lahka naša zemlja!

Zaposlenost delavstva v juniju

Ljubljana, 12. avgusta.
Po statistiki OUZD v Ljubljani je bil razvoj posameznih industrij v juniju v glavnem zadovoljiv tako v konjunkturm kakor v sezonskem pogledu. Več letni padec izkazuje samo gozdno žagarska industrija in sicer 519 delavcev ali 7.66%. V maju je znašal padec samo 122, ali 1.85%. Trgovine in denarni zavodi so nazadovale okroglo za 100 delavcev. Izredno velik konjunkturi napredek pa izkazuje tekstilna industrija z letnim prirastkom 1800 ali 14.71%. Gradnje nad zemljo izkazuje prirastek 1580 ali 38.56%, industrija kamenja in zemlje 759 ali 15.76%. Značajni padeci izkazuje samo gozdno žagarska industrija in sicer 214 ali 3.31%.

Povprečno je bilo v juniju zavarovanih delavcev 88.040. Prirastek je znašal v primeri z junijem lanskega leta 5550 ali 6.73% od maja letošnjega leta pa 612 ali 0.70%.

Iz Višnje gore

Cesta Peščenik - Polzeva - Krka prav lepo napreduje. Od Peščenika do Kriške vasi je že dograjena, zdej jo pa grade od Zavrta proti Kriki. Če bo dovolj denarja na razpolago, do do Vrhnov dograjena že letos. Samo na donar delavej je težko čakajo, saj že četrti mesec niso dobili plača. Toda treba je potrpeti, saj je drugod še slabše.

Dem na Polzevem ima vedno dovolj obiskovalcev. Zdej je dobil tudi moderno kopalnico s toplo in mrzlo vodo. Za domom so pa postavili še prho z mrzlo vodo. Da pridejo tudi otroci na svoj račun, so postavili ob balnišču gugalnico, za katero so se malčki stlepi je koj prvi dan. Vsi bi radi prišli na vrsto istočasno, ker pa ne morejo, budno pazijo drug na drugega, da se ne guga predolgo. Za 800letnico stiškega samostana bo napeljana od doma do cerkvice vrh hriba elektrika in močni reflektorji bodo vso noč razsvetljevali cerkvico.

Nova krajevna kmetka zveza. V vioranj Prosvetnega doma se je shralo okrog 50 zavednih kmetov. Zastopnik glavnega odbora g. Benko je v daljšem govoru pojasnil nujnost stanovske kmetke organizacije, naloge kmetke zbornice ter program kmetke zveze. Poslušalci so sprejeli njegove besede z odobravanjem. Za načelnika je bil izvoljen podpredsednik višnjegorske občine g. Štrubelj. Pollee in tudi na druga mesta so prišli ugledni mošje iz bivših občin. Ker je ta kmetka zveza prva v višnjegorskem okraju, naj bi se na njeno pobudo čim prej ustanovile krajevne kmetke zveze tudi v drugih občinah tega okraja. Saj je

že okrajni čas, da pride tudi kmet kot obber države do svojih pravic.

Moskovski igralci v polarnih krajih

Igralci moskovskega Velikega gledališča preživljajo letošnje počitnice v polarnih krajih. Prvič v zgodovini polarnih krajev so stopili moskovski igralci na njihova tla, da pokažejo ondodnemu prebivalstvu uspehe gledališke umetnosti in v sovjetski prestolnici. Povsod so bili prisrčno sprejeti. Njihova turneja bi bila seveda nemogoča, če bi ne imeli na razpolago letal, kajti v polarnih krajih ni ne železnice, ne cest. Tako potujejo iz kraja v kraj z letali, kar je najhitrejšje in najudobnejše potovanje. Teden dni so se mudili v Dudinki v Sibiriji, od koder so krenili z letalom v Dixon. Vrnjo se preko priistančja Igarke in Krasnojarska v Mosko.

V Igarci je igralo baš moskovsko Malo akademsko gledališče. Igarke je priistančje, ki se je zadnja leta razvil v važno kritišče severne Sibirije. Leži na desnem bregu Jeniseja, 400 kilometrov od izliva. Tu se ustavljajo tudi prekoceceanski parniki. Igarke ima sedaj mnogo kulturnih ustanov in zabavišč, kjer se zbirajo ruski in tuji mornarji. V priistanški knjižnici in štialnici dobijo ruske, angleške, francoske in nemške knjige in liste. Angleški mornarji gotovo niso slutili, da bodo daleč od na severu prisotnovali gledališkim predstavam.

Radioprogram

Petek, 14. avgusta
12: Plošča za ploščo — pisana zmes pesmic veselih in godbe za ples. — 12.45: Poročila, vreme. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Plošča za ploščo — pisana zmes pesmic veselih in godbe za ples. — 14: Vreme, borza. — 18: Za deloput (igra radijski orkester). — 18.40: Zenska ura: Gobe kot rastlinsko ali gozdno meso (ga. Marinka Rataj). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Anton Gmajner: Ideja nacionalne revolucije med Slovence. (Ob priliki druge obitelne smrti gen. Maistra). — 20.10: Zvolki z našega juga (plošča). — 20.10: Zunanji politični pregled (g. dr. Al. Kuhar). — 20.30: Pojdite z nami na šmarno goro! Postr spored. Rokopis: Vinko Bitenc, vodstvo: prof. Niko Kuret. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Prenos iz Berlina: Poročilo o potoku olimpijskih tekmovalci (g. Cjril Soukal). — 22.30: Angleške plošče

Sreča
— Ti niti ne veš. Jusi, kako sem srečna da sem šenska.
— Zakaj pa?
— Ker se mi ni treba z nobeno izmed naju očitati.

MALI OGLASI

osceda 0.50 para, davak Dir a. — osceda 1 Din, davak 3 Din.

Za pisane odgovore gleda malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglasov ne priznamo.

PRODAM

Smrekove cepanice in oblice
kupujemo stalno v večjih količinah. Ponudbe a označbo količine in najnižje cene ter odpreme postaje pošliti na upravo pod št. 1809.

TRISTANOVANJSKA HISA
nova z drvarnico in velikim vratom zelo poceni napredal blizu postaje. Dev. Mar. v Polju 97. 2191

STANOVANJA

LEPO STANOVANJE

2 parketirana sobama, kuhinjo z velikim balkonom ter pritlikinami, oddam 1. septembra. Šiška, Vodnikovova cesta 12. I. Informacije O. Christof, uprava »Slovenskega Naroda«. 2185

RAZNO

KLUSEJE
UPOVEDANJE

50 par enilajze
asuriranje vagonje savca, perila, monogramov gumblice
velika zaloga perja a 6.75 Din.
Julijanc. Gospodarska 12.

Vzorec polje izprejeto
»Radovanje, Zagreb
Dukljanova 1.

ZAHVALA

Za mnoge izrabe iskrenega sočutja ob priliki izgube našega soproga, očeta in starega očeta, gospoda

JAKOBA AVŠIČA

POSREJENIKA, GOSTILNICAARJA IN TRGOVCA V KLEČAR

izrekamo našo najiskronejšo zahvalo.

KLEČE, LJUBLJANA, ŠKOFIJA, KOSIČE, 11. avgusta 1936.

Zahvaljoče rodbine AVŠIČ in ROBEŽNIK

Najboljši „artikel“ — hranilne knjižice

Tudi v slabih časih so vedno najbolj prizadeti poštenjaki

Ljubljana, 12. avgusta. Včeraj je stopila prav za prav trgovina s hranilnimi knjižicami pred sodnike. Zdi se nam, da obtoženec — naj se piše Grašek ali kakorkoli — predstavlja le novo panogo trgovine, ki se je razvila v času krize kot nezdrav izrastek časov, ki v njih živimo. Na trgovino s hranilnimi knjižicami nismo gledali kot na zlo, ki bi ga ne smeli dopuščati. Bila je legalna in kdor je imel kapital, se je lahko oprijel. Toda baš v tem je bilo nekaj nezdravega, zlo, ki se tolikokrat manifestira izza oblasti denarja.

Zakaj se je obtoženec oprijel te trgovine? Odgovoril je, da zato, ker je sprevidel, da je cvetela kupčija drugim, bilo je njegov posel, kupčevanje z nepremičninami, povsem zastal. Torej zato, ker so kupčevali tudi drugi, ki so bili zadovoljni s to novo panogo trgovine. Zakaj ne? Zakaj bi ne poskusili? Ljudje potrebujejo denar, hranilne knjižice so za nje brez vrednosti. Še veselje morajo biti, da sploh pridejo do denarja... Toda hranilne knjižice so baš zaradi tega postale najboljše „artikle“. Postale so tako rekoč sezonsko blago. Predmet, ki ga lahko poceni kupiš, če si dovolj spreten, ga odplačuješ v obrok, a takoj tudi prodaja za nekoliko višjo ceno manj spretni. V tem je skrivnost te trgovine. Podrobnosti so seveda bolj zamotane. Niti strokovnjak ne more vedno razumeti, kako je mogoče, da kupuješ leta in leta hranilne knjižice po visoki ceni in jih prodajaš včasih še ceneje, a je trgovina veseno „reelna“.

Ob tej priliki ne bomo razlagali skrivnosti te trgovine; nas zanima predvsem kot pojav časa, ki v njem živimo. Zanimajo nas, kar nam jasno kaže, da so tudi v slabih časih vselej najbolj prizadeti zaupljivi ljudje — poštenjaki. Ljudje, ki najprej padajo v roke izkoriščevalcev, ker so poštenjaki in revni. Zanimajo nas pojav, da se vedno najdejo ljudje, ki znajo izkoristiti tudi slabe čase in ki znajo spremeniti vse v zlato, česar se primejo, dočim se pri drugi vrsti ljudi vse, se celo zlato, spremeni v blato pod njihovimi rokami.

Težko je pri vsem tem soditi kogarkoli, kajti ne gre za individualne krivice, temveč za razmere, ki krivice rode. Ne verjamemo, da bi se „poslovni“ ljudje, ki se pečajo s kupovanjem hranilnih knjižic ali s kakršnokoli manj navadno trgovino, zavedali kakšne posebne krivde. Tudi trgovina s hranilnimi knjižicami stoji na načelu, kakor trgovina v splošnem, da kupuješ po nižji ceni kakor prodajaš. Smeš to-

rej prodajati z dobičkom in zakaj bi ne kupoval po najnižji ceni, ki jo pri prodajalcu dosežeš. Trgovina je v načelu nezdrava, če se razvije na bedi ljudi. Ljudje so iskali denar in ga še iščejo. V denarnih zavodih ga niso mogli dobiti. Svoje dolgeve bi radi poravnali s hranilnimi knjižicami, a jih upniki niso sprejemali. Njihovo premoženje se je spremenilo v papir, v hranilne knjižice, ki so izgubile v denarnem prometu svojo vrednost. Če ne more denarni zavod, ki se nanj hranilna knjižica glasi, dati posojila na to knjižico, kdo ga naj da? Ko je pa bila proglašena denarna zapora, ni nihče niti pomislil na to, da bo kdo izkoristil bedo ljudi, ki so naložili od ust pritrjenih prihrank v denarne zavode. Nihče ni prepovedal kupčevanja s hranilnimi knjižicami. Začeli so se množiti inserati, da ta ali oni kupuje hranilne knjižice po „najvišji dnevni ceni.“

»Najvišja dnevna cena« je bila seveda čedalje nižja. Nazadnje so ljudje prodajali knjižice že izpod polovične vrednosti, odnosno vsote, vknjižene v hranilnih knjižicah... Ta trgovina je bila dovoljena in je tudi zdaj ne more nihče kratkoročno prepovedati, če se izkaže, da je realna. Prepovedani so le nekateri načini te trgovine, kakor so pač v trgovini sploh, kazniva je »ne-reelna« trgovina. Toda kjer je mogoča tako zvana realna trgovina, tam se lahko uveljavijo tudi nerealne. V vsaki trgovini so sleparije mogoče, le vprašanje časa je, kako dolgo so mogoče. Spretnost sleparij, odnosno ljudi, ki notejo videti v svojem načinu trgovine sleparije, obirajo ljudi delj časa. Morda se temu ali onemu celo potoči, da skrje dobiček in se izogne hudi kazni. Sicer se pa najbrž nekateri že prej sprijaznijo s kaznijo in jo štejejo samo med tako zvani kupčijski riziko.

Kdo bi trdil, da so n. pr. spekulacije na borzi v bistvu nepošteno? In kdo bi trdil, da je nepošteno nakupovati hranilne knjižice? Saj so jih sprejemale namestu denarja celo najodličnejše trgovine in tih menda se sprejemalo. In menda tudi nekateri denarni zavodi kupujejo hranilne knjižice zanesljivih denarnih zavodov. Nakupovanje je torej dovoljeno. Toda za nakupovanje hranilnic knjižic se lahko skriva nepoštena, nezdrava trgovina. Nakupovanje jo omogoča. Revni ljudje lahko postanejo žrtve slepariev.

Zdaj je torej na zatočni klopi trgovina s hranilnimi knjižicami. Ne le njen nezdrav način, temveč njeno načelo. Tožijo na bedi ljudi. Toda kdo bo sodil?

Seja trboveljskega občinskega odbora

Na dnevnem redu so bile samo tekoče zadeve

Trbovlje, 11. avgusta.

Včeraj popoldne ob 16. uri se je vršila v tukajšnji občinski posvetovalnici seja trboveljskega občinskega odbora. Vodil jo je v odsotnosti obolevalega predsednika podpredsednik obine g. Jordan, ki je po kratkih uvodnih formalnostih takoj prešel na dnevni red.

Pri čitanju zapisnika je odbornik g. Škrinjar želel pojasniti glede uporabe besed pri Vidmarju, ki je sedaj zaprt. Podpredsednik g. Jordan pojasnjuje, da je imel lastnik zemljišča pravico post zapreti, ker se ni dalo dognati, da bi bila ta pot že 30 let vporabljalna. G. Škrinjar predlaga nato še zastavljanje novih pri v tej zadevi.

Obč. svet, g. Berger je prečital obračun občine in ubožnega sklada za preteklo proračunsko leto. Ker proti obračunu ni bilo v zakonitem roku ugovora, se poročilo soglasno odobri. Prav tako se odobri poročilo o izvršeni reviziji, ki ga je podal isti poročevalec.

Pri razpravi o personalnih vprašanjih je občinski odbor sklenil, da se nekaterim občinskim namestencem prizna stalnost, ker so po občinski pragmatiki tozadevnim pogojem zadostili.

Zavržena sta bila ugovora dveh podjetij proti trošarin na električni tok in cement.

Nato je občinski odbor razpravljal o spremembi uradnih ur na občini. Na predlog podpredsednika g. Jordana je bilo soglasno sklenjeno, da se spremene uradne ure na občini sledeče: poleti od 7. do 12. in od 15. do 17. ure, ob sobotah pa neprekinjeno od 7. do 13. ure. Pozimi pa od 8. do 12. in od 13. do 17. ure, ob sobotah pa od 8. do 14. ure.

Podelitvi gostilniške koncesije Pust Ivanu in Razberger Amaliji, ki imata doslej vinotoč, občinski odbor ne bo nasprotoval. Občinski odbor je razpravljal o trošarin-

skih prestopkih ter sklenil, da mora prizadeti dolg odplačati v obrokih, ker se mu kazni ne more odpuščati. Isto tako se ne more odpuščati prošnji nekega gostilničarja za odpis trošarine.

Obč. odb. g. Prašnikar želi pojasniti glede stanarine za brezposelne ter predlaga, da se začne čimprej z gradnjo nove občinske stanovanjske hiše. Podpredsednik g. Jordan mu je pojasnil, da so predpisi prave za gradnjo te hiše že v teku. G. Prašnikar predlaga tudi, da bi občina posredovala na merodajnem mestu, da bi se zopet zaposlili trije oženjeni delavci, ki so delali na cesti Trbovlje. Zagorje, pa so bili nedavno odpušteni. Podpredsednik g. Jordan izjavlja, da so bili omenjeni trije delavci odpušteni, ker se na poziv gradbenega vodstva niso vrnili takoj na delo; zato so izgubili v smislu pravilnika o dopravnju brezposelnih vse pravice na podporo, da pa bo občina vendarle poskusila doseči zanje zaposlitev zlasti, ker imajo številne družine. Nato je bila seja zaključena.

Iz Celja

— Regulacijska dela na Savinji v Tremerju razmeroma naglo napredujejo. Pri regulaciji je sedaj zaposlenih nad 200 delavcev. Ko bo začel novi bager v prihodnjih dneh obratovati, bo gradbeno podjetje Nasmimbeni iz Maribora, ki letos izvršuje regulacijska dela v drugi etapi od trementskega mostu do Jeretinovega posestva v Košnici, spet zaposlilo večje število delavstva.

— Kronika nesreč in napadov. Ko je 73letna posestnikova žena Marija Zdoblova od Sv. Uršule pri Dramljah gnala v nedeljo živino k napajališču, ji je stopila krava na deeno roko in jo zlomila. V soboto je

akobila 25letna posestnikova hči Hema Gracjerja iz Gradišča pri Sv. Rupertu na Dolenjskem z voza in padla tako nesrečno, da si je zlomila levo nogo. V nedeljo so neki vinjenji mladiči iz Prevorja napadli 23letnega sina posestnice Edvarda Vogo z Gorice pri Slivnici s koli in plankami ter ga težko poškodovali po glavi in ramenih. V soboto okrog 23. je neki možki na Frankolovem napadel 42letnega brezposelnega delavca Josipa Šlošerja s Frankolovega ter ga zabolal z nožem v levo roko. Ko je šel posestnik Franc Kozikar iz Ljubnice pri Vitanju spat na neki kozolec v Gaberju, ga je popadel v bližini priklenjeni pes, ga

vgriznil v levo nogo in ga močno poškodoval. Pri regulaciji Savinje zaposleni 49letni delavec Alojz Janežič iz Zagrada je padel pri delu s tako silo, da si je izpahnil desno roko v ramenu. Poškodovanci se zdravijo v celjski bolnici.

— Nenadno je umrl v ponedeljek okrog 9. dopoldne v Pečovniku redov draveškega vozaškega eskadrona Arsen Mihajlovič iz Nazarina pri Bosiljgradu v vrdarski banovini. Tuplo so prepeljali v mrtvašnico bolniškega pokopališča.

— Mestna knjižnica v Celju bo zaprta do nedelje. V torek 18. t. m. se bo spet začelo redno poslovanje.

Za Balmatom še Saussure

Kako je pred 150 leti velika gorska ekspedicija naskočila na Mont Blanc

Prve dni julija naslednjega leta se je Balmat drugič povzpela na Mont Blanc. Poleg tega je pa napravil še drugo bolj zanimivo turo. Saussure mu je namreč poveril vodstvo svoje slovit, 20 članov broječe ekspedicije in z njeno pomočjo je hotel na Mont Blancu delovati tudi znanstveno. Pridobil je za njo 18 najboljših vodnikov in nosačev, ki naj bi spravili na vrh Mont Blanca znanstvene aparate, orodje in živila. Na čelu te velike gorske ekspedicije vidimo vse znane vodnike iz Chamoixa in okolice. Razen Balmata, ki je bil že zaslovel pod imenom »Mont Blanc«, sta bila med njimi tudi Jean Michel Cachat in Jean Baptiste Lombard. Zelo napeto opisuje to ekspedicijo sam Saussure v svoji zanimivi knjižici »Relation abregée d'un voyage à la Cime du Mont Blanc«, ki je izšla v Zenevi že leta 1787.

hanje. 3. avgusta ob 11 je za ekspedicijo dosegla svoj cilj. Tudi Saussure se je najprej ozrl na Chamonix, saj je vedel, da je uprtil mnogo daljnogledov na vrh Mont Blanca in da ljudje tam spodaj nestrno pričakujejo, kdaj zagledajo drzne plezalce na vrhu. Po dogovoru so zamahali z zastavo in znak, da so ga opazili. In komaj se je odtrgal njegov pogled od vasice 3800 m globoko, že je zaplaval radostno od ledenika do ledenika, od grebena do grebena. Toda časa ni bilo mnogo. Treba je bilo napraviti celo vrsto znanstvenih poskusov, kar seveda ni šlo lahko. Dihanje je bilo zelo težko, saj je zrak na vrhu Mont Blanca za polovico redkejši, kot v Chamonixu.

Vsi člani ekspedicije so bili v nekakšnem mrzličnem stanju, slabo se jim je delalo in sililo jih je k bruhanju. Pri najmanjšem premikanju je bilo treba loviti sapo. Saussure je vsem izmeril puls. Sam je imel 100 utripov v minuti, tam doli v Chamonixu pa samo 72. Voda je zavrela šele v pol ure, dočim je zavrela na Zenevskem jezeru v 15 minutah, ob morju pa celo v 12. Niti v starih urah in pol ni mogel napraviti drugih poskusov, čeprav so mu v dolini zadostovale tri ure. Nobena jed jim ni dišala, tem manj, ker so bile jestvine zamrznjene. Niti alkoholne pijače jim niso dišale, samo vodo so navdušeno pili. Z velikim zadovoljstvom je Saussure ugotovil, da so se z Mont Blanca vrnili vsi zdravi in da imajo oči v redu. S črnimi gostimi pajčolan na obrazih so se obvarovali pognutega učinka solnčnih žarkov, ki so sežgali njihovim prednikom kožo do krvi in ki so bili zlasti na ledenikih tako močni, da so jemali človeku vid.

Pozneje so naskočili na Mont Blanc še drugi plezalci in kakor na Matterhornu, so začeli tudi tu zlasti Angleži iskati nove poti. Med njimi se je najbolj odlikoval Edward Whymper, ki si je izbral za svojo zadnjo domovnanje baš Chamonix. Prva ženska na Mont Blancu je bila leta 1909. Francosinja Marie Paradis, čeprav trdijo drugi, da je dosegla vrh Mont Blanca prvo neznan dekle iz Chamonixa. Zdal je plezanje na Mont Blanc olajšano, ker je na njem več planinskih koč in celo žične železnice. Težkih, zelo težkih plezalnih tur je pa v tem gorskem masivu dovolj. Ob lepem vremenu najdeš na Mont Blancu tudi večje skupine plezalcev, kar pa ne pomeni, da lahko pride na vrh vsak, kajti že mnogi utrjeni in izvežbani plezalci so morali pod vrhom kapitulirati. Razgled z Mont Blanca je seveda nepopisno lep. Balmat in Saussure inata v Chamonixu lep spominek. Še kot 60-letni mož je vodil Balmat plezalce na Mont Blanc. Ko mu je

Ločitev slovenskih fantov na Dome du Gouter 1. 1926. (Od leve proti desni: Kajželj, Frlan, Repe, Primožič)

To je zanimiva in stara knjižica, vendar pa ni najstarejša alpinistična publikacija. To bi našli v 14. stoletju, če bi že ne hoteli govoriti o poročilih starih Rimljanov, prodirajočih v Alpe kot vojaki in kolonizatorji. Duhovni oče alpinizma je sam Petrarca in letos je šel minilo 600 let, odkar je opisal svojo turo na 1912 m visoko goro v Provencalskih Alpah Mont Ventour. Leonardo da Vinci je leta 1511, ko je opisoval svojo turo na goro Monboso. To bo najbrž 2556 m visoki Monte Bo v skupini Monte Rose.

Toda vrnimo se k Saussureu. Leta je krenil s svojo ekspedicijo 1. avgusta 1787 na pot in prvič je prenočil na gori La Cote. Naslednjega dne je nadaljeval pot preko bosonskega ledenika, ki ga podrobno opisuje. Opisuje pa tudi, kako strašno žejno je trpela njegova ekspedicija in kako težko je bilo prenočevati v snegu pod vrhom Dome du Gouter. Žilavi krepki možje, ki niso poznali utrujenosti, čeprav so hodili ves dan, so bili v tej višini že po kratkem kopanju jame tako utrujeni, da so jih morali zamenjati z drugimi. Jamo so skrbno zamašili iz strahu pred strupenim mrazom, toda v nji je bilo tako toplo in soparno, da je Saussure ponovil zlezel iz nje. Opisuje jo, da je bila tako črna kot ebenovina, luna je pa krasno obevala vrh Mont Blanca. V duhu se je klanjal pogumu in sili svojih prednikov Balmata in Paccardja, ki sta bivalirala na ledeniku pod mnogo težjimi pogoji sama, navezana samo nase.

Ekspedicijo je zdrnilo žutraj bobnenje plazov. Plezanje je bilo vedno težje, utrujenost od trenutka do trenutka večja, tako da so morali večkrat seesti in počivati. Slednjic so se morali ustaviti že vsakih 15 korakov, tako težko je bilo plezanje in di-

sure je vsem izmeril puls. Sam je imel 100 utripov v minuti, tam doli v Chamonixu pa samo 72. Voda je zavrela šele v pol ure, dočim je zavrela na Zenevskem jezeru v 15 minutah, ob morju pa celo v 12. Niti v starih urah in pol ni mogel napraviti drugih poskusov, čeprav so mu v dolini zadostovale tri ure. Nobena jed jim ni dišala, tem manj, ker so bile jestvine zamrznjene. Niti alkoholne pijače jim niso dišale, samo vodo so navdušeno pili. Z velikim zadovoljstvom je Saussure ugotovil, da so se z Mont Blanca vrnili vsi zdravi in da imajo oči v redu. S črnimi gostimi pajčolan na obrazih so se obvarovali pognutega učinka solnčnih žarkov, ki so sežgali njihovim prednikom kožo do krvi in ki so bili zlasti na ledenikih tako močni, da so jemali človeku vid.

Pozneje so naskočili na Mont Blanc še drugi plezalci in kakor na Matterhornu, so začeli tudi tu zlasti Angleži iskati nove poti. Med njimi se je najbolj odlikoval Edward Whymper, ki si je izbral za svojo zadnjo domovnanje baš Chamonix. Prva ženska na Mont Blancu je bila leta 1909. Francosinja Marie Paradis, čeprav trdijo drugi, da je dosegla vrh Mont Blanca prvo neznan dekle iz Chamonixa. Zdal je plezanje na Mont Blanc olajšano, ker je na njem več planinskih koč in celo žične železnice. Težkih, zelo težkih plezalnih tur je pa v tem gorskem masivu dovolj. Ob lepem vremenu najdeš na Mont Blancu tudi večje skupine plezalcev, kar pa ne pomeni, da lahko pride na vrh vsak, kajti že mnogi utrjeni in izvežbani plezalci so morali pod vrhom kapitulirati. Razgled z Mont Blanca je seveda nepopisno lep. Balmat in Saussure inata v Chamonixu lep spominek. Še kot 60-letni mož je vodil Balmat plezalce na Mont Blanc. Ko mu je

bilo 72 let, je umrl enako čudno, kakor je bilo čudno vse njegovo življenje. Na poti za pridom zleza je zagonečno izginal v svojih gorah in nikoli več ga niso našli.

Nemčija zahteva od Amerike milijone

Iz Washingtona poročajo, da bo v kratkem obnoven proces, pri katerem gre za povračilo 50.000.000 zlatih dolarjev Nemčiji, ki se poteguje za to bogastvo že od konca svetovne vojne. Zadeva se je obravnavala l. 1930. v Haagu in proces je bil odgojen. Nanaša se na nemško sabotažo v Ameriki v začetku vojne. Amerika je takrat kratko malo zaplenila nemško premoženje. Med vojno so zleteli v zrak tovarne streliva Black Town in Kingsland in uničene so bile ogromne množine streliva. Nemčija trdi, da je bila ta sabotaža delo zasebnikov, ne pa nemške vlade. Ameriško-nemška komisija je zbrala nove dokumente in razveljavila razsodbo mednarodnega razsodišča, ki je Nemčijo oprostil. Ameriška javnost napeto pričakuje obnovo procesa.

Proces obuja spomine na vohunske afere med svetovno vojno. Eno izmed njih je tudi afera švicarskega državljanca Emila Gache, ki je spomladi 1915 odpotoval v Ameriko, kjer je začel pod krinko trgovskih poslov z vso vmeno voluntir v prid centralnih držav. V New Yorku je ustanovil trgovsko družbo in pod njenim plaščem je organiziral sabotažo na veliko. Nihče v Ameriki ni slutil, da se skriva v premoženju trgovcu nemški mornariški častnik, ki je delal s svojo »trgovsko« korespondenco nemški armadi neprecenljive usluge. Poskrbel je, da je bila potopljena cela vrsta zavezniških trgovskih ladij in da je zletelo v zrak mnogo municijskih skladišč. Slednjic je bil pa Gache ali s pravim imenom kapetan korvete Franz von Rintelen na povratku v Evropo aretirani in zaprti so ga v Tower. Ko je napovedala Amerika centralnim državam vojno, so ga izročili ameriškim oblastem in oboje je bil na 4 leta ječe. Potem je bil opetovano proglašen za mrtvega in končno ga je Wilson pomislil. Vrnil se je v Nemčijo kot vojni junak.

Afera tega pogumnega moža igra v procesu zelo važno vlogo, kajti Amerika dokazuje, da je delal Gache neposredno po navodilih nemške admiraltete, ne pa kot zasebnik. Rintelen sam je v svojih spominih potrdil, da je imel za sabotažna dejanja oficijelno pooblastilo, dočim ga smatra admiralteta za begunca, ki se je šel v Ameriki zavedel svoje domovinske dolžnosti. Sodni dvor bo odločil, katera trditve odgovarja resnici.

Orjaki

Oni dan smo poročali, da je umrl v Bukarešti rumunski orjak Mitu Gogea, star 21 let. Kdo veja za orjaka? Tako imenujemo človeka, čigar telo presega normalno človeško velikost, namreč 175 do 205 cm. Takih ljudi je 5 do 6% med vsem prebivalstvom zemlje. Nad 205 cm visok človek veča torej za orjaka. Navadno imajo taki ljudje razmeroma majhne glave, kratke hrbtenice, dolge noge in roke, ožja ramena in sploh vse dele telesa v čudnem medsebojnem razmerju. Orjaki imajo močno razvito, naprej strlečo spodnjo čeljust. Njihove mišice niso dobro razvite in zato orjaki tudi močni niso. Gogea je tehtal 185 kg in meril 142 cm, pa je dvignil komaj 170 kg. Duševno so orjaki zelo slabo razviti, da bi jih lahko primerjali z otroci. Med ženskami orjaki postav skoraj ne najdemo. Orjake postav se ne podedujejo iz rodu v rod. Navadno se začne šele okrog 10. leta silno razvijati kosti. Orjaki imajo močno razvite samo prebavne organe.

Rus Fedor Mahnov, rojen v Harkovu leta 1881, kralj takratnih orjakov, je najhujši rasel od 4. do 14. leta. Kot sedemletni deček je bil že razvit kakor odrasli možki. Z 12 leti je meril nad 2 metra, v 14. letu nad 2,20, v 24. letu pa že 240. V času najhitrejšje rasti je spal čisto 36 ur nepretrgoma. Popil je naenkrat nad 2 litra mleka ali čaja ter pojedel za zajtrk 16 trdo kuhanih jajc ter 8—10 kosov kruha z maslom. Za obed je pojedel skledo juhe, štiri funte mesa, poleg tega pa še enega ali dva piščanca, nekaj rib, skledo sočvice in hlebec kruha. Za večerjo je imel 25 jajc, a hlebec kruha, dva ali tri funte masla ter 6—8 litrov piva. Navzice temu je bil pa vedno slabokrvn.

NAJBOLJŠA NALOŽBA DENARJA

Lepa darila večerja z bogatim finančnikom v restavraciji. Govorita o tem in onem in tudi o trgovskih poslih.

— Kaj mi svetujete kot najboljšo naložitev denarja? — ga vpraša dama.

— Delati dolgeve, — odgovori bankir, — kajti to je še vedno najboljša naložba denarja.

André Theuriet:

61

Nevarna lepotica

Roman

Lepa baronica se mu je za odgovor skeptično nasmehnila.

— Temeljito se motite, če mislite, da se bo Terezija Moretova zadovoljila z vlogom žrtvovane zakonske žene... Toda naj bo. Recimo, da bo pozabila na vašo nezvestobo. Mar mislite, da se bo dala omehčati tudi v bodoče, da vam bo odpustila? Živeli boste v neprestanih mukah, mene bo pa vedno mučil strah, da pride do novega škandala. Hvala lepa!... Zadostuje mi že kaša, ki mi jo je zdaj skuhal.

Jakob je nestrno in srdito zamahnil z roko.

— Ne, — je nadaljevala baronica Lieblingova, — to je potrebno za moj mir in v interesu vaše bodočnosti... Spomnite se, kaj sem dejala v vili Endymion: Zla vila mi je začrtala življenja pot, da prinašam muke tistim, ki me najbolj ljubijo. To se je že pokazalo in ta prva izkušnja naj vam bo nauk... Zbogom!

Vstala je in stopila k vratom. Toda Jakob je mislil drugače. Pogled na oboževano Man' s solzami zaletih oči in ovire, ki mu jih je prav kar naslikala, to ga je še bolj razvnelo in vzpodbudilo k vsaki žrivi. Ga si zagotovil žensko, kateri se ni mogel odreči brez grozne bolesti.

— Ne pustim vas oditi, — je dejal in jo prijel za roko... O mukah govori? Ne razumete pa, kolikola nesreča bi bila zame, če bi vedel, da ste zame izgubljeni. Zdal, ko sem vas privel nase, ne morem biti več brez vas. Kako ne morem dihati brez zrak... Samo za vas se zanimam, samo za vas živim. Kaj bi mi bilo do umetnosti in do bodočnosti, če bi ne imel več vas? Kaj bi mi bilo za ljudi, če bi ne našel vas med nami? Sem vaš in če me zapustite, bo vsega konec.

Pozorno ga je pogledala in videč, da je globoko ganjen, je vzplamtel tudi ona in mu odgovorila razburjeno:

— Trdno verujem, da me ljubite, toda če hočete, da bi ljubila tudi jaz vas, ne zadostuje, da ste moj samo v besedah. Rivalinje ne prenesem. V vašem srcu bom kraljevala jaz ali pa druga. Izbirajte!

— Vi, — je zašepetal ves srečen, — samo vi.

— Pa naj bo, — je privolila in mu krepko stisnila roko. — Hočem se samo zavarovati, da se ne bodo ponavljali takaki mučni prizori, kakor je bil današnji. Nihče, razen mene ne sme imeti te pravice do vas... Udajam se vam svobodno, zahtevam pa, da se otrešete vseh obveznosti... Ali morete stori to?

To vprašanje, iz katerega je Jakob spoznal, kaj niene volje, je dovršilo učinek Maninega magnetizirajočega pogleda.

Napel je vso svojo moško energijo in vzkliznil odločno:

— Jutri bom svoboden!

In kakor da hoče zapečatiti svojo obljubo, je razprostrl roke, da bi znova privel nase baronico Lieblingovo in pil z njenih ustov pozabljeno na preteklost. Toda Mania se mu je spretno izvila iz objema, stopila korak nazaj in dečala z odločnim glasom:

— Ne, šele potem, ko boste prosti vseh obveznosti, me boste smeli poljubljati. Prej vam ne dovolim... Zdal se pa ločiva.

Ko je šla po stopnicah doli, se je Jakob poslovil od krčmarice. Manio je dohitel nekaj korakov od kočije. Videč svojo gospo, je kočjaž obrnil proti Villafanche in odprl vrata.

— Zbogom! — je zaklicala leda baronica in mu stisnila roko. — Pomnite, kaj ste mi obljubili in pridite k meni šele, ko vam vest ne bo delala nobenih očitkov več!

— Že jutri se bova videla!

— Mislite? — je vprašala s svojo običajno ironijo. — Mene se pa zdi, da ne bo šlo tako hitro. Zato vam dajem rok do sobote... V soboto bom sama doma in pričakovala vas bom ob šestih. Sedla je v kočijo in ko je kočjaž pogledal konje, se je še enkrat ozrla na Jakob, kakor bi mu hotela s svojim pogledom reči:

— Pomnite kaj ste mi obljubili.

Čim je kočja izginila za ovinkom, je krenil Jakob po bližnjici ob obali v Beaulieu. Nedavno se je vračal do te poti s Terezijo in spomin na ta nočni izprehod je oživel v njegovih mislih, ni se pa mogel dotakniti njegovega srca. Niti ohladiti njegove strasti. Drhtel je od ljubezni spominov na te sladkih Maninih poljubov in na tihem se je jezil, da ga je Terezija tako nepričakovano zmotila v blaženih trenutkih. Kaj neki jo je priveljo in izprehod v vasico Saint-Jean? Samo Lechaute bi mu mogel pojasniti to nesrečno prigodo. Jakob je sklenil napotiti se k njemu takoj.

Po tem, kar je zvedel od Lechautea.

bo zasnoval svoj načrt in ukrenil vse potrebno, da se čim hitreje in brez javnega škandala loči od svoje žene. Hrepenel je po ločitvi, izmikavanja in laži je bil že sit. Trdno je sklenil izmotali se čim prej iz kočijevga položaja. Sicer pa ni videl nobenega razloga, da bi poslušal glas preobčutljive vesti. Mar ni sam jasno povedala, da je med njima vsi končano?... Zdal se pač ne bo mogla čuditi, če jo prime za besedo...

Podoben misli so mu neizprosno roili le po glavi nalik tekočini, ko začne vreti.

Potem je jel razmišljati o nazli izpremembi v svojem življenju od onega večera, ko je prvič stopal po tedi stezici ob morju. Ko je prišel sem pred tedni, je bilo seme njegove ljubezni do Manie komaj vzklilo. Ta ključna ljubez se mu je zdela kakor iz romana vzeta, kakor pravljinski grad v oblakih. Če bi mu bil kdo rekel, da mora pozabiti na prisego varati ženo, ki mu je neomejeno zaupala, lagati in slednjič pretrgati vse svoje vezi s preteklostjo, če hoče postaviti t grad na trdna tla, bi mu bil gotovo odgovoril, da take podlosti ni mogoče. Toda komaj je minilo mesec dni, se je uresničilo vse to, kar se mu je zdelo nemogoče. Zadostovala je prva slabost omahljivosti volje, in že je padel iz sreči v greh.